

Ozi-ọma, Maku Deru

**Ozi Jionu, onye emeje
baputizimu eezi l'echiegu**
(Mat 3:1-12; Luk 3:1-18; Jion 1:19-28)

1 1 Owa-a bụ iши ozi-ọma Jizosu, bụ Kéreshi; Nwa Chileke. 2 Azáya onye mpfuchiru Chileke deru l'ekwo sụ:
“Nwa mu; mu e-zì onye-ozi mu
g'o vuru ngu ụzo je abororу ngu ụzo.”^a
3 O dñru onye ara iya arara l'echiegu sụ:
Unu meziaru Nnajíuphu ụzo.
Unu mee gbororo iya g'ọ dugbaa nhamunha.^b”

4 Noo ya Jionu onye emeje baputizimu bya anodu l'echiegu ara iya arara asuje: “Izimanụ iphe-eji unu lwa unu azụ; g'e mee unu baputizimu. Oo ya bụ Chileke agụarу unu nvụ l'iphe-eji, unu meshiru.” 5 Ndu ali Jiudi-ya mē ndu Jierúsalemu mgburugburu nōdu awupfutaje iya g'ephe nūma iphe, oopfu. Ephe nōdu akoshì iphe-eji, ephe meshiru; ọ nōdu emejegbaa phē baputizimu l'eniyimu Jiódanu.

6 Noo ya; uwe, Jionu eyeje l'ehu bụ uwe, e meru l'éjí ịnya-kamē-lu; ọ nōdu egudeje akpo-anu tubuta iya l'upfu. Nri, oorije bụ igube yele manu-ènwu. 7 G'ora órà ono bę qosuje: “O dñru onye ozo, ka mu l'ishi; ka mu l'okpa, l'e-mechaa bya; onye mu ta asukpodanu gę mu e-tupfuru etupfuru; tófu eri akpokpa, o yeru l'okpa. 8 Mbę-dua meru unu baputizimu lę mini; ole onye k'ono l'e-me iya unu lę Unme-dụ-Nsọ.”

^a 1:2 Gunaa Mal 3:1. ^b 1:3 Gunaa Azá 40:3.

Eme baputizimu më ọhutama Jizosu
(Mat 3:13—4:11; Luk 3:21-22; 4:1-13)

9 O rwua ujiku lanụ; Jizosu shi lę Nazaretu, nō l'alị Gálili bya; Jionu mee ya baputizimu l'enyimu Jiódanu. 10 Jizosu rwufutashiépho lę mini ono; o húma g'igwe bukahuerupho ębo gheru onu; Unme Chileke duépho gę ndo pheépho phaa phezeta bya anodu iya l'ehu. 11 A nüma olu-opfu, shi l'imigwe ono sụ: “I bụ Nwa mu nwoke, mu yeru obu. I jiru mu epfo.”

12 G'e jia epfua; Unme Chileke ono mee Jizosu; o je anodu l'echiegu. 13 O nō l'ime echiegū ono ükporo abalị labo; Nsetanu nodu ahụ iya ama. Eka ono, Jizosu nō ono buerupho ụnwu anụ-egbudu nō iya. Jizosu nodu l'eka ono; ụnwu-ojozi-imigwe nodu ejegbaaru iya ozi.

Opfu Chileke, Jizosu ziru lę Gálili
(Mat 4:12-22; Luk 4:14-15; 5:1-11)

14 A tuepho Jionu mkporo; Jizosu bahụ l'alị Gálili; je ezikashiahaa ozi-oma, k'eka Chileke bụ eze 15 sụ: “Teke ono, Chileke kweru ukwe iya ono rruakwaru. Chileke abyaakwaa egoshi lę ya bụ eze; g'izimanụ iphe-eji unu lwakwa unu azụ; unu bya ekweta ozi-oma Chileke.”

16 O be g'o tsoru aguga eze-entyimu, nō lę Gálili; o húma Sayimonu yele Anduru, nwune iya eka ęphe agha ụgbu-ikokoro l'ezé-entyimu; kelle ęphe bụ ndu ese ikokoro. 17 Jizosu bya asụ phe: “Unu bya etsoru mu gę mu emee unu g'unu bürü ndu a-nodu esekutaję nemadzụ g'eersetaję ema-a.” 18 Epfupfu, oopfu iya; ęphe gwobé ụgbu phe; tsoahaa ya.

19 O byakwa ejeribetu nwanshi; o húma Jiemusu nwa Zebedi yele Jionu nwune iya. Ęphebedua nō l'ugbo phe emezi ụgbu phe emezi. 20 Ahúma, Jizosu ahúma phe; o kua phe. Ęphe haa nna phe Zebedi l'ugbo ono; haa ndu ophu e butaru ebuta; je etsoru Jizosu.

Nwoke, Ọbvu eme
(Luk 4:31-37)

21 Ęphe bya abahụ mkpukpu Kapaniyomu. O -rwuepho eswe-atüta-unme ndu Jiu; Jizosu bahụ l'ulo-ndzukö ndu Jiu je awata ezi iphe. 22 Ęphe sachaa onu saa nchi l'iphe, oozi phe; kelle oozi iphe g'onye ike dụ l'eka. O to zidu gę ndu eziye ekemu.

23 O dürü nwoke, Ọbvu eme, nō l'ime ulo-ndzukö ono. 24 O chiahaa mkpu sụ: “Jizosu onye Nazaretu; parụ anyi haa! ?Bụ gụnu bę anyi lę ngu jigba? ?I bya anyi emebyishi? Mu maru onye i bụ. I bụ onye dụ nsø, shi l'eka Chileke!”

25 Jizosu baarụ iya mba sụ: “Dobe onu doo; futa nwoke ono l'ehu.”

26 Ọbvu ono bya atüa nwoke ono ndapfụ woru iya gbachia; rarụ iji-enya iji-enya lüfuta. 27 Onu kugbabechaa ndu nō l'eka ono akugbabe. Ęphe

wata aji nwibe phē sū: “?Iphe ọwa-a bụ gūnū? Iphe, oozi-a gbekwanu bụru anyi nchị ọphúú. Onye ophu egudeje nkamenya abarụ ọbvu mba; ephe eme iphe, o pfuru.”

28 G'e jia epfua; ẹpha Jizosu ngakotawaa ali Gálili mgburugburu.

**Jizosu emeta igwerigwe
ndu iphe eme**
(Mat 8:14-17; Luk 4:38-41)

29 Afuta, Jizosu phē afuta l'ulo-ndzukọ ono yele Jiemusu; waa Jionu swiru tūgbua. Ephe bahụ ibe Sayimoru phē, bükwapho ibe Anduru phē.
30 Ododenya nōdu eme ne nyee Sayimoru; ọ zee l'ime ulo. Ọ ya bụ; a bya epfuaru iya Jizosu. 31 O bya ejepfu iya bya egude iya eka l'eka selia; ododenya ono mebuhi iya; nwanyị ono wata phē akwaru ẹbyaa.

32 O be l'uzenyashi; g'enyanwu nyihuchaaru; a chítaru iya ndu iphe eme mē ndu ọbvu emegbaa. 33 Ndu eka ono l'ophu gbaephō mkpu bya ejị onu-abata. 34 O mee igwerigwe ndu iphe eme; ẹphe wekoroju. Ọ chíshi-kwapho ọbvu l'ehu ndu ọbvu emegbaa. Ophu o kwejedu g'ọbvu ono pfua opfu g'ephe mahawarụ iya-a.

**Jizosu epfu opfu Chileke
lẹ Gálili**
(Luk 4:42-44)

35 Swichechero; ọ gbeshi jeshia l'eka ọo-nōdu nwékinyi iya; epfu anụ Chileke. 36 Sayimoru mē ndu ẹphe l'iya swi tuko achokashi iya. 37 Ẹphe hūmae ya pho; ẹphe sū iya l'onyemonye tukokwaru achọ iya.

38 O sū phē: “Unu g'anyi je lẹ mkpukpu ozo, haru dugbaa anyi ntse ge mu je epfufuaru phē opfu Chileke; kélé ọo iphe ono bẹ mu byaru.”

39 O jedzuru ekameka lẹ Gálili epfu opfu Chileke l'iphe, bükpoo ụlo-ndzukọ. Ọ nōdu achishi ọbvu, bugbaa nemadzụ l'ime ehu.

**Onye ekpenta, Jizosu meru
o wekoroju**
(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

40 Onye ekpenta bya abyapfuta Jizosu bya egbushi ikpere; rwọ ya sū: “Ọ -bürü uche ngu bẹ ii-menaa ge mu wekoroju.”

41 Imemini iya dū Jizosu; ọ bya amachia eka denyi nwoke ono; sū iya: “Ọ bụ uche mu. Ngwa; wekorojuwaro!” 42 Teke ono kwapho; ekpenta ono mishihu iya l'ehu; o wekoroju. 43 Jizosu nmashiaru iya okwa ike sū iya g'o tūgbuekwapho lashia; 44 bya asụ iya: “Ba adukwa onye ii-pfurụ iya; jechikwaa g'onye uke Chileke lerwee ngu enya. Li gweru ngweja, onye e metaru l'iphe, eme iya nụ anuje nụ g'e gweeru ngu ge Mosisu tūru ekemu sū g'e gweje iya. Ọ ya bụ ge ndiphe e-gude nno maru lẹ Chileke mewaru ngu; i wekoroju.”

45 Nwoke ono jeelaa je epfukashiaharu onyemonye iphe ono; tuko akokashi akò iphe ono; ophu Jizosu afutajeedu l'ebederebadara le mkipkpu. O nodu anoduje l'eka nemadzù te ebudu ebubu. A nodu eshijeeelaa ekameka awu-pfuta iya.

Nwoke, iphe lönwuru ibe ęhu lanu
(Mat 9:1-8; Luk 5:17-26)

2 ¹Tobudu iya bu; a noephō ujiku olehole; Jizosu laphu azu le Kapaniyomu. O ngadzuru ekameka l'o nowaa l'unuphu. ²A dukpoo igwerigwe dzukota; k'ophu o duedu uze, duru phē nū mbukponu me l'onus-uze. O pfuaharu phē opfu Chileke. ³Umadzu eno vuru onye iphe lönwushiru ibe ęhu lanu vutaru iya. ⁴A dukpoo igwerigwe l'eka ono; k'ophu ephe ta adudu ike jekube iya ntse. Qo ya bu; ephe nyihu ulo ono je ebufua uze le nhamunha eka Jizosu pfuru le mkipula iya. Ephe woru iphe, nwoke ono ze pyofu l'uze ono pazeta iya l'ime ulo. ⁵Jizosu humaephō g'ekweta phē habe shii; o su onye ono, iphe lönwushiru ibe ęhu lanu ono: "Nwa mu; a güwaru ngu nvu l'iphe-eji ngu g'o ha."

⁶Noo ya; o duru ndu eziye ekemu, no anoo l'eka ono arı l'obu phē:
⁷"Bü gunu be nwoke-a epfu egube-a? Oopfubyikwa epfa Chileke epfubyi! Bü onye a-dü ike güaru nemadzù nvu l'iphe-eji iya; gbahaa Chileke nwékiya?"

⁸Jizosu maerupho iphe, ephe arı l'egomunggo bya asu phē: "?Bü gunu meru iphe, unu arı egube ıriri ono l'ime obu unu? ⁹?Bü ole ka nphe epfuru onye iphe lönwushiru ibe ęhu lanu? Bü: 'A güwaru ngu nvu l'iphe-eji, i meshiru?' Too 'Gbalihu phuta iphe, ize azee jeahaa ije.' ¹⁰Ole oo g'unu a-maru l'e ziru Abubu-Ndiphe g'o güjeru nemadzù nvu l'iphe-eji, o meshiru le mgboko-a." O su onye iphe lönwuru ibe ęhu lanu ono: ¹¹"Qo ngu be mu epfuru. Gbalihu palita iphe-azee ngu lashia ibe ngu."

¹²Nwoke ono kwolihi bya aphuta iphe, oozeje azee; o bürü iya atugbu. A tuko ele iya enya eka ooje atugbu; ephe chikafuchaephō enya bya aja Chileke ajaja asuje: "Ha! Anyi teke ahumaswekwaa onye meru iphe, dü egube-a!"

Ekuku Lívayi
(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³Jizosu tsoru aguga eze-enyimu tıgbua ozo. Ikpoto nemadzù wu-pfuta iya; o ziahaa phē iphe. ¹⁴O ghatashia bya ahuma Lívayi nwa Alufiyosu eka o no l'ulo okpoga akiriko. O su iya; "Tsuru mu." O gbalihu tsoru iya.

¹⁵Jizosu yele ndu etsoje iya nu je eriahaa nri l'ibe Lívayi. Ndu ana akiriko me ndu ozo mmanu, bükwapho ndu aamaru ejo eka tükokwapho nodu l'eka ono; ephe le Jizosu nodu erigba nri; kele egube ndu ono dū igwerigwe awu etso iya. ¹⁶Ndu eziye ekemu, bu ndu kę Fárisii humaephō le yele ndu iphe-eji;

waa ndu ana akiriko erigbabé nri; ephe sụ ndu etsoje iya nụ: “?Bụ gụnu meru iphe, Nnajíuphu unu yele ndu ana akiriko; waa ndu iphe-eji gude erigba nri?”

¹⁷Jizosu nümae ya pho; o sụ phe: “O to bükwa ndu ehu dụ ike bẹ eegudeje gbapfu onye eme ọbvụ; o kwa ndu iphe eme. Mu ta abyakwaru eku ndu pfüberekoto; o kwa ndu eme iphe-eji bẹ mu byaru ekuku; g'izimanụ lwa phe azụ.”

Aswíru Chileke egú (Mat 9:14-17; Luk 5:33-39)

¹⁸Teke ono bẹ ndu etsoje Jionu; waa ndu kẹ Fárisii aswí egú epfu anụ Chileke. Noo ya bụ; ndu ọzo byapfuta Jizosu bya ajia ya sụ: “?Bụ gụnu meru iphe, o gude ndu etsoje Jionu; waa ndu kẹ Fárisii nodu aswí egú epfu anụ Chileke; ọbe ndu ọphu etsoje ngu nụ aswídu?”

¹⁹Jizosu sụ phe: “?Ndu byaru ekele-nwanyị a-gbẹ swíahaa egú l'eka ephe l'onye eme ekele-nwanyị nokwadu l'eka-a? Ephe ta abyakwa l'aswí egú mẹ ọ -nodukwadu-a l'eka ono. ²⁰Ole ọ dukwaru teke ee-mechaa; aabya anafụ phe onye ono, eme ekele-nwanyị ono. Oo ya bụ; ephe aswíwaro egú mbóku ono.

²¹“E te ewotajékwa ẹkwa ọphúú gude gbachia ẹka akahụ ẹkwa lakahụ-ru alakahụ. Onye meru iya nno; ẹkwa ọphúú ono atsụa atsutsu; kabaa ya alaka. ²²Ọphu eewojeduru akụru mẹ ọphúú ye l'ugbobele-mẹ, riwaru pheripheri; ọdumeka l'ọ takpoo ugbosele ono. Mẹ ono alaa l'iswi; ugbo-bele alakwapho l'iswi. Mẹ ọphúú bẹ eeyeje l'ugbobele ọphúú.”

Eswe-atúta-unme (Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³O rwua ujiku lanụ; mbóku ono bụ eswe-atúta-unme ndu Jiu; Jizosu phe nodu aghata l'egu, a kóru witi; ndu etsoje iya nụ wótaahaa akpuru witi ono g'ephe aghata l'eka ono. ²⁴Ndu Fárisii sụ iya: “Shị? Bụ gụnu meru iphe ndu-a l'eme iphe, e te emejedu l'eswe-atúta-unme?”

²⁵O sụ phe: “?Unu teke agụ-swee iphe, Dévidi waa ndu ephe l'iya swi meru; ẹka o nweru iphe, atsụ phe l'ehu; egú nodu agụ pho? ²⁶O bahuru l'ulo Chileke teke Abayata bụ onye-ishi uke Chileke je ataa buredi, e do-beru Chileke iche. Buredi ono bẹ onye ọzo ta atajedu; gbahaa ndu-uke Chileke. O taa ya bya ahakwarupho nụ ndu ephe l'iya swi.”

²⁷Jizosu sụ phe: “Chileke mekwaru eswe-atúta-unme g'ọ kwọ nemadzụ. O to mekwaru nemadzụ g'ọ kwọ eswe-atúta-unme. ²⁸Oo ya bụ l'iphemiphe, dụ Abubu-Ndiphe, bụ Nnajíuphu l'eka; mbụ je akpaa l'eswe-atúta-unme.”

Onye ẹka lanụ nwúhuru anwúhu (Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

3 ¹Tobudu iya bụ; Jizosu tüğbua bya abahụ ọzo l'ulo-ndzukọ ndu Jiu. O dụ-ru onye nọ l'eka ono, ẹka lanụ nwúhuru anwúhu. ²Ephe geahaa Jizosu

g'ephe maeshikwaru: ?oo-me g'eka nwoke ono teta iya ge mboku ono bu eswe-atuta-unme-a; g'ephe asu l'o noo iphe, o meru. ³O su nwoke ono, eka nwuhuru anwuhu ono: "Gbalihu bya apfuru l'eka-a." ⁴Jizosu bya ajia phē su: "?Bu gunu be ekemu suru g'emeje l'eswe-atuta-unme? ?O suru g'e meje ree tōo g'e meje ejii? ?O suru g'a dzoje ndzū tōo g'e gbuje nemadzu?"

Ophu o dudu onye pfuru opfu yeru iya. ⁵Jizosu bya egude ehu-eghu vooru phē enya ehuka ehuka; teme o rwuhukwaa ya pho l'ehu l'ejoh-okpo-ma paru phē eka. O su nwoke ono: "Ngwa; lochia eka alochi!" O lochia eka. Eka ono bya eteta iya bya adu iya g'ophuu. ⁶Ndu Fárisii tūgbuepho; o bürü phē ejepfu ndu k'onye eze, bu Herodu g'ephe chia idzū teke ono teke ono g'ephe e-shi megbua Jizosu.

Ikpotu ndu nō l'aguga mini

⁷Jizosu yele ndu etsoje iya nu tūgbua jeshia l'eze-ényimü Genesaretu. A du igwerigwe shi l'alí Gálili wuru tsoru phē; mēkpo ndu ophu shi Jiudiyá; ⁸mē Jierúsalemu; mē ndu Idumiya; mē ndu azu Jiódanu; mē ndu buru Taya yele Sayidonu mgburugburu; ndu gudewaa l'ephe númaru iphe, o megbaaru zaru byapfutashia ya. ⁹O su ndu etsoje iya nu g'ephe kpütarу iya nwugbo ge ya nodu g'ikpotu ndu ono ta akpagbu iya. ¹⁰Ishi iya bu l'o meru g'ehu du ndu du igwerigwe ike; k'ophu ndu ozo, iphe eme adzo uze g'ephe e-me denyi iya eka. ¹¹O nodu abujeru teke obvu humaeru iya pho; ephe adaa kpurumu l'iphu iya chia mkpu su: "Oo ngu bu Nwa Chileke."

¹²O nodu epfushije iya ike su phē g'ephe te epfukwa onye ya bu ledzudzu-oha.

Jizosu ahota ndu-ishi-ozi iri ẹbo

(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³E mecha; Jizosu tūgbua jeshia eka úbvú du igwerigwe bya ekua ndu du iya ree; ephe l'iya swiru. ¹⁴O bya ahota phē umadzu iri l'ebu woru mee ndu-ishi-ozi iya bya asu phē: "Mu hotawaru unu ge mu l'unu noduje. Oo unu be mu e-zije g'unu je ezia ozi-oma Chileke; ¹⁵unu aduje ike mee g'onye iphe eme wekōrohu; dujekwapho ike achishi obvu l'ehu onye obvu eme."

¹⁶Epha ndu ono bu: Sayimonu onye o guru Pyiṭa. ¹⁷Jiemusu nwa Zebedi yele nwune iya Jionu. Ephenebo be o guru Egbigwe; ¹⁸waa Anduru; waa Filipu; waa Batulomiyu; waa Matiyu; waa Tōmosu; waa Jiemusu nwa kē Alufiyosu; waa Tadiyosu; waa Sayimonu onye yi l'ogbo, ladzo g'alí Jiu dūru ndu Jiu; ¹⁹waa Jiusdasu Isukariyotu, bu iya mechaarū deru Jizosu ye l'eka ndu ohogu iya.

Nsetanu ta achifudu Nsetanu

(Mat 12:22-32; Luk 11:14-23; 12:10)

²⁰E mecha; ndu ono ephe lē Jizosu swiru bahu l'unuphu. Ikpotu nemadzu wuru byapfuta iya ozo; k'ophu o kposhicharū phē kposhia phē eri

nri. ²¹Ndibe Jizosu phē nūma iya bya ejeshia ya akpūta; kēle ἐphe sūru l'iphu swehuwaru iya.

²²Ndu eziye ekemu, shi Jierúsalemu bē sūru l'oo ὅbvū, bū Biyelezebo-lu bu iya l'ēhu; l'iphe, o gude achīshi ὅbvū bū ike onye-ishi iphe, bükpoō ὅbvū ono.

²³O bya ekua phē. Ἐphe byapfuta iya. O gude etu etu ziahaa phē iphe. O sū phē: “?Denu g'unu rīru lē Nsetanu achīfuje onwiya? ²⁴Ali-eze -ke-ha ębo seahaa opfu; ?unu ta amadū l'alī-eze ono gbukahūwaru? ²⁵Teke ὅbu l'unuphu keharu onwiya ębo seahaa opfu; unuphu k'ono tee kekwaru. ²⁶Teke o bükwapho lē Nsetanu gude ese opfu; keha onwiya ębo; ?unu ta amadū l'ike a-bvū iya?

²⁷“O tō dūkwa onye a-bahū l'ulo onye őkpēhu dū; je egwee ivu iya kē ęhuka; a -gūfu l'onye ono vuru զo kee ya ęgbu tēmanu l'o gweta ivu iya kē ęhuka.

²⁸“Sū-a; gē mu gbuaru iya unu tororo; iphemiphe, bū iphe-eji, ụnwueliphe eme dūkotachakwaa k'ophu Chileke a-gūru phē iya nvū; mēkpoō iphemiphe, bū mpfubyi, ἐphe epfubyi Chileke. ²⁹Obenu onye pfubyiru Unme-dū-Nsō bē Chileke ta abyakwa agūru nvū. Iphe-eji iya a-tukokwaru iya l'ishi jasū lē tuutuutuu lē mjiimii.” ³⁰Noo kēle ἐphe sūru l'ōbvū eme iya.

Ne Jizosu yee unwune iya (Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)

³¹Ne Jizosu yele unwune iya bya bya apfūru l'etezi zia sū g'e kua ya.

³²Teke ono bē igwe nemadzū nō-pheru iya mgburugburu. Ἐphe sū iya g'o gebekwa lē ne iya yee unwune iya nōkwa l'etezi aji aji iya.

³³O sū phē: “?Bū onye bū ne mu yee unwune mu ὅbu?” ³⁴O ghaa enya; lee ndu ono, nō-pheru iya mgburugburu ono bya asū phē: “Lekwa ndu bū phē bū ne mu; būru unwune mu! ³⁵O kwa onyemonye, eme iphe, dū Chileke l'uche bū nwune mu nwoke; būru nwune mu nwanyi; bya abūru ne mu.”

Onye agha mebyi iphe (Mat 13:1-9; Luk 8:4-8)

4 ¹O be teke զo; Jizosu byakwa awata phē ezibaa iphe զo l'agūga eze-ényimu. A dū igwerigwe gbaphee ya mgburugburu; k'ophu o bahuру l'ugbo; nwufu iya; je anoriberu phē anoriberu l'ugbo lē mini. Igwe ndu ono nōdu l'alī l'agūga eze-ényimu ono. ²O gude etu ziahaa phē iphe, dū igwerigwe. Teke oozi phē iphe ono bē o sūru phē:

³“Unu gebekwa-o! O dūru nwoke lanū, jeru atū mebyi iphe. ⁴O nōdu atū mebyi iphe ono; o harū daa l'agūga gbororo; enu pheru bya atutua ya. ⁵Զo nashīhu iya daa l'alī, dū epfu-epfu ἑka anū alī aduzidu; ntanta

o fushia ome l'anu alı ono, ta adudu igbi ono. ⁶Anwụ chilahaephō; o chipyashia ya; ọ nwulwashihu kpɔshihu nkụ; kèle o to nwedu օgbarabvu l'ime alı. ⁷Ozo daa l'eka akpuru obvu nō l'ime alı. Obvu ono futa; yębedua futa. Obvu onoya kpagbushia phē; օphu ęphe amiduru mebyi. ⁸Ozo daru l'eka alı dū ree. O fushia ome; vua evuvu bya amja amimi; ndu amiṭa ükporo l'iri; ndu amiṭa ükporo eto; ndu amiṭa ükporo ise.”

⁹O sụ phē: “Onye nweru enu-nchi, l'anu iphe; nümakwa iya!”

**Iphe, kparu iphe,
Jizosu egudeje etu ezi iphe
(Mat 13:10-17; Luk 8:9-10)**

¹⁰Jizosu noduepho nwękiya; ndu etso iya nü yele ụmadzu iri l'ębo pho jịa ya iphe, etu ono bụ. ¹¹O sụ phē: “Oo unubędua bę Chileke egoshi iphe, e shi domia edomi, bụ iya bụ k'eka Chileke bụ eze; ole ndu օzo bę aanmaru iphemiphe ono l'etu etu. ¹²Oo ya bụ g'oo-buru:

“Ephe lee nta lee imo;

o tọ dudu iphe,
ęphe a-huma!

Ophu oododu phē enya;

o betakpooru ęphe
pfubechaa ya nchi
epfube!

A -nonyaa ęphe lwaphuta

azụ lwapfuta Chileke;
o gumaru phē nvu^c.

**Iphe, etu onye agha
mebyi iphe ono bụ
(Mat 13:18-23; Luk 8:11-15)**

¹³Jizosu byanụ bya ajia phē sụ: ?Etu-a te edoduru unu enya tọ? ?Denukpoog'ee-me g'etu dokotaje unu enya? ¹⁴Onye l'atụ mebyi iphe ono l'atụ opfu Chileke. ¹⁵Ndu օphu nō l'aguga gbororo eka aatụ opfu Chileke bụ ndu nümachaaru iya nü; Nsetanu zirwuta bya anaф phē opfu Chileke ono, a tịru l'ime obu phē ono. ¹⁶Ndu k'ophuu dükwaphoya gę mebyi iphe, a tịru l'eka dū epfu-epfu. Ephe nümachakpoerupho opfu Chileke ono; gude ęhu-łtso kweta egwegwa; ¹⁷ophu o dudu օgbarabvu, ęphe gbaru l'ime onwophe; ęphe kpoeephō uplesu nwanshị; iphe mkpamehụ byapfutae phē pho; օzoo ndu օzo melahaa phē ewere l'ęphe kwetarụ opfu ono; l'oburu iphe, ęphe a-kpakota daa; paru opfu obu buhaa. ¹⁸Ndu օphuu dū gę mebyi iphe, aatụ l'eka obvu dū l'alı. Ephe bụ ndu nümamu opfu Chileke; ¹⁹ole ęphe l'agba egomunggo ęhu phē. Eyenuka obu l'eku; waa iphe, agụ phē

^c 4:12 Gunaaz Azá 6:9-10.

g'ephe nweru iya batanu bya akpaahaa opfu ono ehu. Ophu o mjuduru amimi.

²⁰Obenu ndu k'ono, bu mebyi iphe, a tñru l'okpobe alij ono; noo ndu ophu bu ndu anumajechaa ya; ephe ewota iya ye l'okpoma phe; ephe eyee mebyi; ophu eyee ukporo l'iri; ophu eyee ukporo eto; ophu eyee ukporo ise.”

Oróku e yeru oku kpuchia iphe
(Luk 8:16-18)

²¹Jizosu su phe: “?Aa-nwujeru oku ye l'oróku kpube iya ite; ozoo nwua ya le mkpula iphe, aaze azee? ?Tobudu l'iphe, eedobeje oróku be eedobeje iya? ²²Kele iphemiphe, e domiru edomi be ee-mechaa mee g'a huma; teme iphemiphe, e meru le mpya be ee-mechaa mee g'o fuhu. ²³Onye nweru enu-nchi, l'anu iphe; numakwa iya.”

²⁴O su phe: “Unu gejekwa ngge l'iphe, unu anu le nchi. Q kwa iphe, i gude tñru nu nwibe ngu be ee-gude tukwarupho nu ngu; aa-gbenu nu gubedua ophu ka shii. ²⁵Lonye nweru nu be aa-nubakwaa ophu ka shii. Onye enwedu nu be aa-gbenu natafñlenu nwophu, o nweru.”

**Etu, e gude mebyi iphe,
evu evuvu anma**

²⁶O su phe: “Eka Chileke bu eze dñkwa ge nwoke, gharu mebyi iphe l'alij. ²⁷Nchi -jihu; nwoke ekuru mgbenya; nchi -bohu l'ootehu; mebyi iphe ono efushia vua; o tøo madu g'o meru. ²⁸Ali efushije iphe l'onwiya. Oovujeru uzo bya emee eswa iya; l'ø bya emee iyanguyangu; teme l'qogbe teke ono yee mebyi. ²⁹Mebyi iphe ono -kaephø; nwoke ono abya egbuta iya; opfu l'o rwuwaru teke eegbuje iya.”

**Etu, e gude akpuru oshi
mosutadu anmaa**
(Mat 13:31-34; Luk 13:18-19)

³⁰No iya o su phe: “?Bu gunu be anyi a-su l'eka Chileke bu eze du g'o ya? ?Denu egube etu, ee-gude koo akø g'o du? ³¹O du g'akpuru oshi mosutadu, bu iya kakota rwirwiirwii le mgboko l'iphe, bukotakpoo iphemiphe, eemebeje l'alij. ³²Ole qobujeru teke a byaru akø ya l'alij; oofua bya akakota iphemiphe, aakuje akuku l'alij shii. Qobya ajakashia ekali; k'ophu unwu-enu, ephe l'eli agbeje akpa iya epfune.”

³³O bñru ñdu etu ono be Jizosu gude zia phe opfu Chileke g'oo-ka phe edo enya. ³⁴O -nmashiduru etu be o to dñdu iphe, oozije phe. Teke yee ndu etsoje iya nu noephø nwékinyi phe; ootuko iphemiphe kooru phe g'o doo phe enya ree.

Jizosu abyanyi oke akpara-mini
(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵Tobudu iya bu; nchi jihuøphø mbøku ono; o su ndu etsoje iya nu: “Unu g'anyi dafu azu eze-enyimu azu iya ophuu.” ³⁶Ephe haa ikpoto ndu ono

l'eka ono bahü l'ugbo ophu Jizosu nohawaa; kporu iya jeshia. Ünwu ugbo ozo nodu etso phë. ³⁷Oke phërephe zishiahaa ike; akpara-mini tubaahaa l'ime ugbo. O phodu nwanshii me mini ejii ugbo. ³⁸Jizosu noduro l'ishi ugbo ishi lanu woru ishi tukobe le pyilo; ekuro mgbenya. Ephe kutee ya su iya: "O-zì-iphe! ?Tii kpakpodaro ishi? Ugbo abyakwaa anyi ekpukpu!"

³⁹O tehu bya abaarü phërephe ono mba bya asu eze-enyimu ono g'o deru yekete. Phërephe ono zibuhu; ekameka bürü nyonyoronyo. ⁴⁰O su phë: "?Denu g'o gude ndzü nodu agü unu? ?Unu te ekwetaduru le Chileke a-dzo unu?"

⁴¹Onu kugbabechaa phë akugbabe. Ephe pfuaharu nwibe phë su: "?Bu egube nemadzü gunu be nwoke owa-a bu? Onye ophu phërephe yele eze-enyimu emeje iphe, o pfuru!"

Nwoke, obvu eme
(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

5 ¹Jizosu yele ndu etsoje iya nu bya ejerwua azu eze-enyimu ono azu iya ophuu, bu iya bu l'alí ke ndu Gerasa. ²O fütashiepho l'ugbo; nwoke, obvu eme shi l'eka eelije nemadzü byapfutashia ya. ³Eka ono be nwoke ono bu ebubu. Obvu obu emeshi iya ike; k'ophu o to duedu onye sukwaduru iya eketsuta l'egbu; mbu m'obeta o bürü mkporo be a túru iya. ⁴Tekenteke kpoo be aatujehawa iya mkporo l'okpa; t'a ya mkporo l'eka; ole qobyaje aghakposhia eka aghakposhi; mkporo k'eka ono anyakashihu. Lo woru k'okpa chipyashia echipyashi. Ophu o duedu onye ike agota iya dukwadu. ⁵Eswe l'enyaishi be qonoduje l'echilabó eka ono, eelije nemadzü ono yele echü eka úbvú nogbaa echü mkpu; oogude mkpuma ekwobashü onwiya ehu.

⁶O humaephö Jizosu l'eka du enya; o photä oso gbapfu iya je adaa kpurumu l'iphu iya; ⁷chia mkpu su: "Jizosu; Nwa Chileke; mbu Chileke ono, bu Okalibe-kangokotaru-nu! ?Bu gunu be mu le ngu jigba? Mu arwoqwa ngu arwoqwo; Chileke anukwa iya-a; ta anushinu mu aphu." ⁸Kele Jizosu suhawaru iya: "Gübe obvu; shi nwoke ono l'ehu lufuta!"

⁹Jizosu jia ya: "?Bu gunu be ijiza?"

O su iya: "Epha mu bu 'Unubuku'; kele anyi du igwerigwe." ¹⁰O rwuo Jizosu rwoshia ya ike su iya g'o to sushu phë g'ephe lufu l'alí ono.

¹¹Noo ya; o dñru ikpoto ezi, eeche echeche, doru l'aguga úbvú ono akpa nri. ¹²Obvu ono tuko rwøahaa Jizosu su iya g'o hanaa phë g'ephe je awuba l'ime ehu ezi ono. ¹³Jizosu su phë g'ephe je. Obvu ono wufuta l'ehu nwoke ono bya awuba l'ime ehu ezi ono. Ikpoto ezi ono, rwuru l'unu ise ono tukolepho shi l'aguga úbvú ono photä oso gbaa kpurukpuru gbazeta je awüda l'ime eze-enyimu ono; mini rigbushia ya.

¹⁴Ndu eche iya nu gbakashihu je epfukashia ya l'ime mkpükpu me l'oma obegu. Qo ya bu; ndu ono, e pfuru iya ono wuru byatashia ahuma

iphe, meru nü. ¹⁵Ephe bya ejepfu Jizosu. Ephe huma nwoke ono, obvu shi eme ono; mbu onye ono ụnubuku obvu shi buru l'ehu ono g'o nowanu anoo; yewanu uwe l'ehu; wekorojuwanu. Ndzu guahaa phē. ¹⁶Ndu ophu humaru iphe, meru nwoke ono, obvu shi eme ono; waa iphe, meru ikpoto ezi phō; koro iya ndu ono, byaru nü ono. ¹⁷Ephe rwoahaa Jizosu g'o lufuru phē l'alij.

¹⁸O bahushiepho l'ugbo; nwoke ono, obvu shi eme ono bya arwō ya gę yee ya swiru.

¹⁹Jizosu jika bya asu iya: "Laa unuphu; je epfukashiaru ndu ndu-unu eze iphe, Nnajuphu meru ngu; waa g'o phu-beru ngu obu-imemini."

²⁰O tufgbua je arakashiahaa eze iphe, Jizosu meru iya arakashi l'oha Mkpukpu-Iri. Iphe ono, Jizosu meru ono dudzuru onyemonye biribiri.

**Nwa Jiayirosu mę nwanyị,
nso eme mkpūrumkpuru**
(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹Jizosu phē gude ugbo ono daghaekwapho mini ono jeshia l'azụ iya ophuu; ikpoto nemadzụ bya anoo-phee ya mgburugburu. O nodu laguga mini. ²²Onye lanu lę ndu-ishu ụlo-ndzukọ byapfuta iya. Ephu iya bu Jiayirosu. Jiayirosu humae ya pho bya adaa kpurumu lę mgboru okpa iya; ²³rwoahaa ya eyeru iya eka l'alij su: "Nwatibe mu kę nwanyị anwuhukwa anwuhu. Jiko byarø ebyibe iya eka g'o wekoroju dzuru ndzụ."

²⁴Jizosu tsoru iya jeshia. A dukpoo igwerigwe awu etso Jizosu; k'ophu a gbę akpa iya mkpa.

²⁵O dürü nwanyị, no l'eka ono, nowanu nso-uwanyi mkpūrumkpuru apha iri l'ebu. ²⁶O jewaru iphe-ehuka l'eka ikpoto ndu eme obvu. Iphe-miphe, o nweru be o tukowaru mephushichaa; ophu o wekorohuduru; o gbę akajenu njo. ²⁷O nümaephoo iphe, Jizosu emeje; o shia ya azu pyobata l'ime ịgwè oha ono bya edenyi uwe Jizosu eka. ²⁸Kele o sükwanuru: "Mu -denyiikpowa iya eka l'uwe be mu e-wekoroju-a."

²⁹Edenyi, oodenyi eka l'uwe Jizosu; mee ono buhu. O rwua ya l'ehu lę Jizosu mewaru iya o wekoroju l'iphe, eme iya nü. ³⁰Jizosu mawaru l'onwiya l'o dürü ike, shi iya l'ehu lufu. O ghakobe l'echi ikpoto oha ono su: "?Bu onye denyiru uwe mu eka?"

³¹Ndu etsoje iya nü su iya: "I humachaaru g'igwe oha-a akpagbu ngu le mkpa; i gbę aji: '?Bu onye denyiru uwe mu eka?'"

³²O bya achikaa ẹnya gę ya maru: ?ya a-huma onye meru iphe ono.

³³Ndzu guahaa nwanyị ono; kele o mawaru iphe, meru l'ehu iya. O gude ehua-anmanma bya adaa kpurumu l'iphu iya; bya epfukotaru iya okpobe-opfu. ³⁴Jizosu su iya: "Nwada; ekweta, i kwetarụ mewaru g'i wekoroju. Laa je eburu l'ehu-guu l'iphe, eme ngu nü be e mewaru ngu i wekorojuwa."

³⁵ Jizosu gudekwadu-a opfu ono l'eka epfu; ndu shi l'ibe Jiayirosu bya bya asu: "Jiayirosu; nwa ngu nwanyi nwuhuakwaru. ?Bu gunu be iituchi-kwadu O-zì-iphe nchi?"

³⁶ Ophu Jizosu angakpodaru nchi l'iphe, ndu ono epfu. O su onye-ishu ulo-ndzukò ono: "Ndzu ba agushi ngu. O 'epho g'i kweta." ³⁷Ophu o du-du onye Jizosu kwekwaduru g'ephe l'iya swiru; gbahaa Pyita me Jiemusu me Jionu, nwune Jiemusu. ³⁸Ephe jerwua ibe onye-ishu ulo-ndzukò ono; o bya akpovu uzu, igwe oha, no l'eka ono atu; bya ahuma g'ephe agu aphu bya egbu onwophe l'ekwa. ³⁹Jizosu bya abahu bya asu phè: "?Bu gunu meru iphe, unu atu uzu bya akwa ekwa? Nwata ono ta nwuhukwaru anwuhu; o kwa mgbenya beooku."

⁴⁰Ephe ze iya ochi. O kweephoo doo bya achifuchaa phè etezi g'ephe ha; bya eduta nna nwata ono yele ne iya; waa ndu ophu yee ya swi bya abahu l'eka nwata ono ze. ⁴¹O bya eseta nwata ono l'eka bya asu iya: "Talita kumi," bu iya bu: "Nwamgboko-nshii; mu suru g'i teta!"

⁴²Nwata ono teta jepheahaa. Nwamgboko ono nowaru apha iri l'ebu eshi-nu a nwuru iya. O du phè biribiri ke 'ama g'eme iya. ⁴³Jizosu karu phè su phè g'o to dukwa onye ephe l'e-me g'o maru. O su phè g'a nu nwata ono nri g'o ria.

Aajika Jizosu le Nazaretu (Mat 13:53-58; Luk 4:16-30)

6 ¹Jizosu shi l'eka ono tugbaa lashja ndu phè; yele ndu etsoje iya nu swiru. ²O be l'eswe-atuta-unme; o bahu l'ulo-ndzukò ndu Jiu je ezia-haa iphe. O du ikpoto ndu numaru iphe, oozi biribiri. Ephu su: "?Bu awe be nwoke-a nwutachaaru iphe owa? ?Bu onye ziru iya egube mmamiphe owa? ?Denu g'o meru emeèbe iphe-ohumalena owa-a, adudu onye numajeru etu iya-a? ³?To bunu iya-a bu nwoke kapyinta-a; mbu nwa Meri? ?To bunu iya bu nwune Jiemusu yele Jiosesu; waa Jiudasu; me Sayimon? ?To bunaa unwune iya ke nwanyi be anyi l'ephe bugbaa l'eka-a?" Iphe ono bürü upfu du phè l'okpa.

⁴Jizosu su phè: "Onye mpfuchiru Chileke be aakwabéjekwa ubvù l'eka-meka; a -gufuekwapho le mkipukpu iya yele ipfu iya; waa l'ibe iya."

⁵O mee ophu o dudu iphe, du biribiri, ha shii, Jizosu meru l'eka ono; a -gufuekwapho nwa ndu iphe emegbaa, o byiru eka; ephé wekorohu. ⁶O du iya biribiri l'ephe te ekwetaduru nkiya. O ya bu; o tugbaa je etsoru mkipukpu le mkipukpu ozo ziahaa iphe.

Jizosu ezi ndu-ishi-ozu iya iri l'ebu g'ephe je epfua opfu Chileke (Mat 10:5-15; Luk 9:1-6)

⁷O bya ekua umadzu iri l'ebu ono bya agbaa phè ebo ebo bya ezia phè g'ephe gude ɔkpehu chishije ɔbvu. ⁸O pfua ya pfushiaru phè iya ike su

phę: "G'o tọ dükwa iphe, unu e-gude eje; gbahaa oshi-mpalęka. Unu te egudekwa nri; ọphu unu egudekwa ṇda; ἑbe unu eyekwa okpoga l'ekpa uwe. ⁹Unu yekwaa akpokpa; ọl'oo g'unu te eyekwa uwe n-yekwase. ¹⁰Unuphu, unu bahukpowaru; a -nata unu; unu noduekwapho l'eka ono. Unu te ejekwa eburu l'eka ọzo jasụ unu afuta lę mkpukpu ono. ¹¹Ekpa unu jeru; ephe -jika unu; jika anụma opfu Chileke, unu epfu; unu -tugbujee-pho l'eka ono; unu ajishia urwuku ọkpaa unu; g'o bụru iphe, a-gba phę ekebe. Gę mu gbukwaaru iya unu tororo; ọo-kakwaru ndu Sodomu yele ndu Gomóra mma mbóku ikpe; eme lę mkpukpu ono."

¹²Ọ ya bụ; ephe jeshia je araru iya ndiphe arara sụ phę g'izimanụ iphe-oji, ephe emeje lwa phę azụ. ¹³Ephe chishia ọbvụ, dù igwerigwe, bugbaa nemadzụ l'ehu; teme ephe nođu eteje ndu iphe eme manu; ephe ewekorohu.

Anwụhu Jionu
onye emeje baputizimu
(Mat 14:1-12; Luk 9:7-9)

¹⁴Eze, bụ Herodu nüma iphe, Jizosu eme; kęle e pfudzuwaru nkiya l'ekameka. O dürü ndu asuje l'oo Jionu ọphu shi emeje baputizimu tetaru dzürü ndzụ ọzo; l'oo iphe ono meru iphe, ooduje ike eme iphemiphe ono.

¹⁵O dürü ndu ọphu suru l'oo Elayija.

O dürü ndu ọphu suru l'oo-bükwaru onye mpfuchiru Chileke, yeru onye lanu lę ndu mpfuchiru ndiche.

¹⁶Herodu nümae ya pho o sụ: "O kwa Jionu-a, mu ziru; e je egbutaru mu ishi iya-a bę dzuwaa ndzụ ọzo." ¹⁷Iphe, meru nü bụru lę Herodu zjeru; e je egude Jionu; kee ya egbu; je atuchia l'ulo mkporo. O bụru l'eka Herodiyasu bę o shi. Herodiyasu ono bụ nyee Filipu. Filipu bükwanu nwune Herodu. Herodu gbeşhi je ahata nyee nwune iya ono lürü. ¹⁸Jionu shi anoduje epfurū Herodu l'oo iphe, adudu Chileke ree bę o meru l'o jeru ahata nyee nwune iya lürü.

¹⁹Ehu ghuahaa Herodiyasu eghu. O dù iya gę a sụ lę ya gburu Jionu; ọphu o makwanu uze, oo-shi gbua ya; ²⁰kęle Herodu l'onwiya atsụ Jionu ebvu. O maru l'oo bụ onye pfuberekoto; teme o bụru onye dürü Chileke nsø. O bụru iphe ono meru iphe, Herodu woru iya dobe g'o tọ dù iphe, e-me iya nü. Herodu bę opfu, Jionu anoduje epfurū iya agbachije eny়া; l'ooawka iya pho obu mini; l'o gudeele-a ehu-utso ngaberu iya nchi.

²¹O rwua ujiku lanu iphe kweru nwanyị ono; kęle mbóku ono bụ eswe, Herodu emeje eswa anyata mbóku, a nwürü iya. O kukotachaa ndu-ishii alii ṇka ono; waa ndu-ishii ojogu; waa ndu bugbaa ishi l'alii Gálili g'ephe byaru iya l'obo-iphe ono. ²²Ndu ono byierupho l'eka ono kpiririmu; nwa Herodiyasu kę nwanyị bya etee ebvu l'atatiiphu phę. Ehu tsọo Herodu waa ębyaa ono, byaru iya nü ono uto shii. Eze, bụ Herodu sụ nwamgboko

ono: "Pfua iphe, dükpoē ngu phō ree ḡe mu n̄ū ngu; mu a-n̄ū ngu iya." 23 O richaaru iya anḡu s̄u: "Iphe, ī sükpoerupho ḡe mu n̄ū ngu b̄e mu a-n̄ū ngu; obetaru ō b̄uru ali-eze mu b̄e ī s̄uru ḡe mu kehā ebo; n̄ū ngu nanū."

24 Nwamgboko ono gbafu je ajia ne iya s̄u: "?Bukpoo gunu b̄e mu a-s̄u ḡō n̄ū mu?"

Ne iya s̄u iya: "S̄u iya ḡō pee ngu ishi Jionu, onye emeje baputizimu."

25 O gbaphu azū bya ejepfu eze je asū iya: "Gbuta ishi Jionu, onye emeje baputizimu ye l'ochi pataru mu nta-a nta-a."

26 Ehu daephō eze ono dzuu; eka o rwuru iya l'obu shii. Obenu l'eshinu o riwaru anḡu l'iphu ndu ono, byaru iya ębyaa ono b̄e ō tōo gbanwehēdu iphe, o pfuru. 27 O ziępho onye lanū l'ime ndu ojogu, eche iya nc̄he teke ono teke ono ḡō je egbuta Jionu ishi wota bya. Nwoke ono tuğbua je egbuta ishi Jionu l'ulo m̄kp̄oro 28 ye l'ochi wotaru nwamgboko ono. Nwata woru iya je apee ne iya. 29 Ndu etsoje Jionu n̄umae ya phō; ęphe bya apāta ogwe iya je elia.

**Jizosu anū ụnu ụmadzu iri l'ębo
l'ukporo iri nri**

(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jion 6:1-14)

30 T̄obudu iya bu; ndu-ishī-ozi Jizosu bya anokobe bya ejepfu Jizosu je akokotaru iya iphe, ęphe mekotaru; yele iphe, ęphe zikotaru. 31 A du igwerigwe abya. Nemadz̄u n̄odu ejeepho nggede eje; nggede alwa; k'ophu üz̄o aduduru Jizosu yele ndu etsoje iya n̄ū mbukponu m̄e ria nri. O s̄ū ndu etsoje iya n̄ū: "Unu gbeshi ḡanyi je l'eka nemadz̄u te ebudu ebubu ḡanyi je anod̄u nwékinyi anyi ḡunu kab̄e t̄uta unme nwanshii." 32 Ęphe kwe bah̄u l'ugbo tuğbua jeshia l'eka ęphe a-n̄odu nwékaphe.

33 A du igwerigwe h̄uma p̄he teke ęphe atugbu bya ah̄ubechaa p̄he ama. Ndu ono shikpoo l̄e m̄kpukpu l̄e m̄kpukpu gudegbaa ıkpa gbaru jeshia vuru p̄he üz̄o jerwua eka ono, ęphe eje ono. 34 Jizosu f̄uta l'ugbo ono bya ah̄uma ikpoto nemadz̄u, nō l'eka ono; imemini p̄he dū iya shii; k̄ele ęphe dū ḡat̄ru, enwedu onye-nc̄he, l'agbaru p̄he m̄kpu. O ziahāa p̄he iphe, du igwerigwe. 35 O bejeepho l'uzenyashi; ndu etsoje iya n̄ū jepfu iya je asū iya: "?Ī maru l'eka-a bū echięgu t̄eme nchi n̄odu ejihuwa?" 36 S̄udupho ndu-a ḡephe bah̄u l̄e m̄kpukpu l̄e m̄kpukpu m̄e l'unuphu l'unuphu ndu-a, nō-pheru p̄he mgburugburu-a je azutaru onwophe nri.

37 Jizosu s̄u p̄he: "Unubedula l'onwunu n̄unu p̄he nri ḡephe ria." Ęphe s̄u iya: "?O dū ngu ḡō bū anyibeda a-z̄uta buredi, ükporo pangu, aa-n̄ū p̄he ḡephe ria?"

38 O s̄u p̄he: "?Bū ishi buredi ole b̄e unu gude? Unu je amaru ḡō ha." Ęphe machaaru ḡō ha; ęphe s̄u l'q̄ dū ishi buredi ise; wafua ej̄i-ema.

39 Noo ya bū; ō s̄u p̄he ḡephe kekashia igwe q̄ha ono ekekash̄i ḡephe noduchaa anoo l'eka ono, nw̄eswa dū kirikiri ono. 40 Ęphe n̄odu anoo

keshia onwophe l'ophere l'ophere; o dñru ndu du ụkporo ise ise; o dñru ndu ọphu du ụkporo labø l'iri iri. ⁴¹O wota ishi buredi ise ono; waa ejí-ema phø bya apalia ẹnya imeli kele Chileke ekele kë nri ono; bya eworu iya nyawashia bya anú ndu etsoje iya nü su g'ephe keeru iya ndu ono. O kedzuru ndu ono g'ephe hakota ejí-ema ono. ⁴²Ephe tuko ria ya; rijichaa epho. ⁴³Ibiribe ibiribe buredi yele ema, phoduru nü, ephe tutukoberu be jiru nkata iri l'ebø. ⁴⁴Unwoke, yi le ndu ono, riru nri ono du ụnu unwoke iri l'ebø le unwoke ụkporo iri.

Jizosu eje ije l'eli mini
(Mat 14:22-33; Jion 6:16-21)

⁴⁵O su ndu etsoje iya nü ono g'ephe bahü l'ugbo; vuru iya uzo; dafü azü iya ọphuu; jeshia mkpukpu Béetusayida gę ya pfuadaru igwe ọha ono g'ephe la unuphu. ⁴⁶O mechaę phę phø ephe lashia; o jeshia l'ibvú je epfuru nü Chileke. ⁴⁷Ugbo ono nödu l'echi eze-énymu nchi jihu; yębedua nwekinyiya nödu l'eli-mgboko l'aguga mini ono. ⁴⁸O gbę l'eka o no hüma l'akpø ugbo ono l'angakpoo phę ehu shii; kęle pheraphere ezi iziphu; o jeru ije l'eli mini jepfushia phę. Teke ono buwaru l'iphe-odu aha ẹnu. O meahaa g'oo ghata phę aghata le mini ono. ⁴⁹Ephe hümäe ya phø eka ooje ije l'eli mini; ephe dobesü l'oo maa. Ephe chishia mkpu. ⁵⁰Noo kęle ephe tukoru g'ephe ha hümakota iya; ehu nmalaha phę kpeekkapee.

Teke ono kwaphø Jizosu su phę: "G'okpoma shihu unu ike; o bu-a mbędua. Ndzü ba agushi unu." ⁵¹O nyipfu phę l'ime ugbo ono; pheraphere ono zibuhu. Ephe sachaa ọnua saa nchi; ⁵²kęle iphe, Jizosu meru teke o washiru buredi ono te edoduru phę ẹnya; opfu l'a kpø-chiru phę ọkpoma.

Jizosu eme gę ndu iphe eme
wekorohu le Genesaretu
(Mat 14:34-36)

⁵³Tobudu iya bu; Jizosu phę daghaephø mini ono; futa le Genesaretu; bya eworu ugbo phę lia l'eka ono. ⁵⁴Afuta, ephe afuta l'ugbo ono; ndu eka ono hübechawaa Jizosu ama. ⁵⁵Ephe gbachaarü je l'unuphu l'unuphu je apata ndu iphe emegbaa l'iphe, ephe azeje azee paru byapfuta iya l'ekameka, ephe nümakpooru l'oo no. ⁵⁶Ekameka, o shiru l'unwu mkpukpu le mkpukpu; me l'ele mkpukpu; me l'oma egü; ndiphe eworu ndibe phę, iphe eme dobegbaa l'oma aswa rwoo ya g'o kwe g'ephe denyi iya eka; obetaru o bürü l'oni uwe iya. Iphe, bükpo ndu denyiru iya eka wekorohukota l'iphe, eme phę nü.

Nsø alị ndiche ndu Jiu
(Mat 15:1-9)

7 ¹Qo ya bu; o dñru ndu Fárisii; wakwaphø ndu ezije ekemu, dñru l'eka ono. Ephe tuko shi Jierúsalemü bya adökobe l'eka ono do-phee

Jizosu mgburugburu. ²Ephe huma l'o duru ndu emebyi nsø ali l'ime ndu etsoje Jizosu. O bürü l'ephe gude eka, e merwushiru emerwushi eri nri; opfu l'ephe ta akwoduru eka gে nsø ali ndu Jiu suru g'a kwoje iya.

³Kele ndu Fárisii; mékpoó ndu Jiu mgburugburu te erijedu nri m'ephe -akwoduru eka gé nsø ali phé suru g'a kwoje iya, bu iya bu nsø, shi phé le nna phé oche. ⁴Teme ephe -lwa aswa; ephe tee ridu nri; gbahaa l'ephe gudeadaa mini mefú nsø. Nokwapho g'ephe emejegbaa ụnwu nsø ozo, shi le nna phé oche, dù gé nsø asa okoro mē k'ite mē k'ochi, e gude ope wúa; me k'oshi-anoo.

⁵Ndu Fárisii ono mē ndu ezije ekemu jia Jizosu sụ iya: “?Bu gunu meru iphe, ndu etsoje ngu nü te emeajedu nsø, shi le nna anyi oche phé; ephe gbé egudeje eka, e merwushiru emerwushi eri nri?”

⁶O bya asú phé: “Azáya onye mpfuchiru Chileke pfugbuwaru k'unubé tuko-l'ehu-atuko-l'obu-a sụ:

“Ndu-a bu eli önü be ẹphe
gude akwabé mu ùbvù.

Obenu l'obu phé nogbaa
mu üzanya.

⁷Ephe abarú mu ejá mkpé.

Ephe ezi ekemu,
nemadzú türü;
o dù g'ekemu Chileke^d.

⁸“Kele unu ahaje ekemu Chileke; gbé eme nsø ali, nemadzú doberu; eme k'asa ite; mē okoro; mē iphemiphe ozo, unu emegbabé.”

⁹O sụ phé: “O nüpho l'unu manükaru iphe meru g'o gude unu gbé gwóbechia ekemu, Chileke suru g'e meje je emeahaa nsø ali, nemadzú doberu. ¹⁰Lé Mósisu sükwaru: ‘Yejeru nna ngu yele ne ngu ùbvù’; bya asúkwapho: ‘Onye epfujeru nna iya; ozoo ne iya njo opfu g'e gbua onye obu ebugbu.’ ¹¹Unubedula byakwanu epfu bya asú: O -büru lë nemadzú suru nna iya; ozoo ne iya l'iphe, ya gege egude kwó phé búakwa 'kóbanu', bu iya bu 'iphe, a nüru Chileke.' ¹²Unu güfu onye ono g'o to yeheru ne iya ozoo nna iya eka. ¹³Unu shi egube ono gude l'unu eme nsø ali, unu ezi; mee ophu opfu Chileke adqedu iphe, o bu; tème unu nödu emegba-kwapho iphe ozo, dugbaa egube ono.”

**Iphe, aasø nsø; mē iphe,
a ta södu nsø**
(Mat 15:10-20)

¹⁴Jizosu bya ekua igwe oha ono ozo bya asú phé: “Unu gebekpôdapho gé mu karü unu g'o doo unu enya. ¹⁵O to búkwa iphe, nemadzú eri l'önü

^d 7:7 Gúnaa Azá 29:13.

atürwu iya; o kwa iphe, shi nemadzụ l'ime obu bụ iphe, atürwuje iya nụ.
16 G'onye nweru enu nchị; nümakwa iya!"

17 O haępho ndu ono bya abahụ l'ulo; ndu etsioje iya nụ jiähaa ya iphe, etu ono bụ. **18** O sụ phe: "?Unubedula bę iphe ete dojekwapho enya? ?Unu ta amakwapho l'iphe, eeri l'onu ta atürwudu nemadzụ? **19** Kele o tọo bahudu iya l'obu; oo l'epho bę oobahuje; l'e shi l'eka ono nyifu iya lę nshị." Oo ya bụ l'iphemiphe, eeri l'onu bę Jizosu suru l'o tọ dudu ophu atürwuje nemadzụ l'iphu Chileke.

20 O sụ phe: "Oo iphe, shi nemadzụ l'obu bụ iphe, atürwuje iya nụ. **21** Kele o l'ime obu nemadzụ bę ejø egomunggo shi; waa eri ogori; mę apharwüşhi onwonye; mę egbu ochi; **22** mę ezi iphuru; mę enya-pfürupfur; waa eme ejø umere; mę agħo ugho; mę үrwuali; mę jji-enya; waa epfurwushi nemadzụ; mę eku-onwonye; yele eme eswe. **23** Iphe, bükpo iphe ono g'o ha shichaa nemadzụ l'obu; o bħru iya bụ iphe, atürwuje nemadzụ."

Ekweta nwanyị, abudu onye Jiu *(Mat 15:21-28)*

24 Jizosu gbeshi l'eka ono bya ejeshia ali, nq-pheru Taya yele Sidonu mgburugburu. O rwua eka ono bya abahụ l'unuphu lanu je anodu. O du iya g'a sụ l'o tọ dudu onye maru nụ; obenu l'o to domikötaduru onwiya edomi. **25** Noo ya; nwanyị, obvu eme nwatibe iya kę nwanyị nüma kę Jizosu bya atugbuekwapho je adaa kpurumu lę mgboru okpa iya. **26** Nwanyị ono bụ onye Gurisu; ole a nwuru iya l'alị ono, bụ iya bụ Fonishiya, nq le Sayira. O bya arwóahaa Jizosu g'o chifu obvu ono, bu nwatibe iya l'ehu ono. **27** Jizosu sụ iya: "Gebe g'a nqadaa үnwegirima nri temanu; kele o tọ dudu ree g'e woru nri үnwegirima nü үnwu nkuta."

28 Nwanyị ono sụ iya: "Mu maru-a Nnajiuphu; obenu l'ünwu nkuta atutujekwa-a nwonu, dashihuru l'eka үnwegirima eri nri."

29 Jizosu sụ iya: "Eshinu i pfuru ęgube ono; lashia l'obvu ono hawaru nwa ngu ono!"

30 O larwushia; Obvu-a hawaa nwata-a. O zewaa azee kę nwakupya l'iphe, aaze azee.

Jizosu emeta onye ada nkuchi

31 Jizosu bya alufuta l'ohamoha, bugbaa lę Taya yele Sayidonu jeshia l'ezé-enyimu Gálili; bya erwua qha Mkpükpu-Iri. **32** Ephe dutaru iya onye ada nkuchi; tème ophu oopfujedu opfu ree. Ephe rwóahaa Jizosu g'o byibe iya eka. **33** Jizosu shi l'eka ono, igwe qha ono nq ono; dufu iya iche bya eye iya mpushi eka lę nchị labo bya emeta onu-mini mee ya l'ire **34** bya apalia enya l'eli bya atsua ude sụ iya: "Efata" bụ iya bụ: "kosahū!"

35 Ime nchị iya ęphenebo kosahuchaa; ire iya bya agbütoshihu; o wata opfu opfu ree. **36** Jizosu pfushia ya ike sụ phe g'o tọ dukwa onye ęphe

e-pfurū iya; obenu l'obujeru teke o pfuru nno; ephe agbē ka iya nū arakashi. ³⁷Q kwatakporo tufu phē ẹhu shii; ephe sū: “Ha-o! ?Q kwa l'i hūmaru g'oomekötaje iphemiphe ree; mechaan mee g'onye nkuchi nūmajae iphe lē nchi; bya emee g'onye l'ete pfujedu opfu pfuahaa opfu.”

Jizosu anu ụnu ụmadzu iri nri
(Mat 15:32-39)

8 ¹E rwua ujiku lanu, ikpoto nemadzú dzukobekwaru ozo; ophu ọ dū-hedu nri, ephe gude k'eriri. Jizosu bya ekua ndu etsoje iya nū bya asu phē: ²“Imemini ikpoto ndu-a dükwa mu g'onye l'ephe nowaru ujiku eto l'eka-a; ophu ọ буду l'ọ dukwaduru nri, ephe gude, ephe e-ri. ³Mu-sukwanu g'ephe swiru ęgu lashia; mba atuhi phē l'uzo; kele ọ dūru ndu ophu shi ęka dū enya.”

⁴Ndu etsoje iya nū sū iya: “?Bụ awe bę aa-humakwanu nri l'echiegu-a, a-suru phē eriri?”

⁵Q sū phē: “?Bụ ishi buredi ole bę unu gude?” Ephe sū iya l'ọ ishi buredi esaa.

⁶Ọ ya bụ; ọ sū g'ikpoto ndu ono nodukota anoo l'alị l'eka ono. Q bya achịta ishi buredi esaa ono bya ekele Chileke ekele. Q bya awashia ya bya achịe ndu etsoje iya nū g'ephe keeru phē. Ndu etsoje iya nū bya ekeeru phē iya. ⁷Q dū-kwarupho ụnwu-ema, ephe gude. Q bya bya ekelekwapo Chileke k'ema ono bya eworu iya nū ndu etsoje iya nū bya asu g'ephe kekwaaru iya pho ndu ono. ⁸Ndu ono ria nri rijichaa ępho. Ndu etsoje iya nū bya atutua iphiriba iphiriba iya ophu ghuduru nū; o ji nkata-eevu-iphe esaa. ⁹Ndu riru nri ono e-bekwa l'unu nemadzú mgbo iri. Jizosu sū phē g'ephe lashia; ephe lashia. ¹⁰Yele ndu etsoje iya nū bahụ l'ugbo jeshia ọha ndu Dalumanuta.

**Iphe-ohumalenyia,
meru l'ehu Jiona**
(Mat 16:1-4)

¹¹Ndu Fárisii byapfuta Jizosu; ephe l'iya tūahaa ego. Ephe sū iya g'o meeru phē iphe-ohumalenyia, e-goshi l'ọ Chileke ziru iya g'ọ bya eviya. Q bürü ọkpà opfu bę ephe togboru iya ęgube ono; g'ephe gude nmata iya. ¹²Q bya atsua oke ude l'ime obu bya asu phē: “?Bukpoo gunu meru iphe, o gude ogbo nta-a buerupho iphe-ohumalenyia bę ephe achoje? Gę mu gbukwaru iya unu tororo; ọ tọ dükwa iphe-ohumalenyia ono, a byaru emeru phē.”

¹³Jizosu phē ha ha phē l'eka ono bya abahụ l'ugbo kpóru jeshia azu iya ọphuu.

Uta, Jizosu ata ndu etsoje iya nū
(Mat 16:5-12)

¹⁴Noo ya; ndu etsoje iya nū zoħaa egude buredi. Q buerupho ishi buredi lanu bę ephe gude nōdu l'ugbo ono. ¹⁵Jizosu nmaaru phē ọkwa sū:

“Unu kwabékwa enya! Unu kwabékwaru iphe-eko-buredi kē ndu Fárisii mē kē Herodu enya; a -nonyaa o mebyia unu.”

16 Ephe pfuaharu nwibe phē sū: “O kwa buredi ono, anyi egudedu ono.”

17 Jizōsu maru iphe, ephe epfu bya asū phē: “?Bū gūnu bē o gude unu nōdu epfugbaa l'unu te egudedu buredi? ?Toko dokwaphō unu enya? ?O kwa l'egomunggo teke agbarwudu unu l'iphe, o bū; mbū k'iphe, ekoje-buredi ono? ?O nwūru īnwu-agha bē unu kpō-chiru Ȳkpoma akpō-chi? **18** O kwa l'unu nweru enya; ?Unu ta aphudu iya Ȳzo? Nchī bē unu furu; ?Unu ta anñdu iya iphe? ?To nwedu iphe, unu anyatajékpo? **19** Teke mu gude ishi buredi ise keeru Ȳnu nemadzū iri l'ēbo l'ukporo Ȳmadzū iri; ?bū nkata-eevu-iphe ole bē unu tütü-jiru iphiriba iya, phōduru nū?” Ephe sū iya l'qo iri l'ēbo.

20 “O dū ree; teke mu gude buredi Ȅsaa keeru Ȳnu nemadzū iri; ?bū nkata-eevu-iphe ole bē unu tütü-jiru l'iphiriba iya, phōduru nū?” Ephe sū iya l'qo Ȅsaa.

21 O sū phē: “?Toko dokwaphō unu enya nta?”

**Jizōsu eme g'onye
atsū ishi hūma Ȳzo**

22 Ephe bya abata lē Bētusayida. E dutaru Jizōsu onye atsū ishi. Ephe rwōahaa ya g'o byia ya ēka. **23** O bya egude onye atsū ishi ono ēka dufuta iya lē mkpükpu ono; bya eworu onu-mini vüa ya l'enya tsū; bya ebyia ya ēka bya asū iya: “?O dūru iphe, i hūmaru?”

24 Onye ono, atsū ishi ono palia enya bya asū: “Ee; mu hūmaru-a nemadzū; ole ephe dūgbaa tsuyoo tsuyoo g'oshi ejegbaa ije.”

25 Jizōsu byakwa bya ebyia ya ēka l'enya Ȳzo. Enya sahū nwoke ono; o phuahaa Ȳzo; hūmaahaa iphemiphe rengurengu. **26** Jizōsu bya asū iya g'o lashia; sükwa iya phō: “B'abahükpkwanu lē Bētusayida; Ȅphu o dükwa onye ii-pfurū iya.”

**Pyita akō onye Jizōsu bū
(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)**

27 “Jizōsu waa ndu etsoje iya nū tūgbua jeshia mkpükpu, nogbaa lē Sizariya Filipayi. O rwua l'uzo; o jiähā phē sū: ?Bükpo onye bē aasuje-kpoo lē mu bū?”

28 Ephe sū iya: “O dūru ndu sūru l'i bū Jiqnu onye shi emeje baputizi-mu; ndu asū l'i bū Elayijia; tēme o dūru ndu sūru l'i bū onye lanū lē ndu mpfuchiru Chileke.”

29 Jizōsu sū phē: “Unubedula; ?unu sükwanuru lē mu bū onye?”

Pyita sū iya: “O ngu bū Kéreshi Ȅbu.”

30 O pfuaru phē iya pfushia ya ike sū phē g'o to dükwa onye Ȳzo, ephe e-pfurū kē nkiya.

**Epfupfu mbụ, Jizosu epfu le
ya e-je iphe-ehuka nwụhu
(Mat 16:21-28; Luk 9:22-27)**

³¹No ya; Jizosu bebe pfuaru ndu etsoje iya nụ iphe, swiru iya nụ sụ phę: “Abụbu-Ndiphe jefutajekwa iphe-ehuka, dụ igwerigwe. Ndu bụ oge-reneya; waa ndu-ishi uke Chileke; waa ndu ezije ekemu a-jikakwa iya woru iya ye ndiphe l'eka. Ndiphe ono eworu iya megbua; l'ọ nọ abalị ẹto l'ilu; l'ooshi l'onwu teta dzuru ndzụ.” ³²Iphe ono bẹ o pfuru phę kasaah phę iya nchị. Pyita bya ekuchi iya sụ iya: “Tuswekwá! Te epfukwa egube ono.” ³³Jizosu bya aghaa ẹnya bya elee ndu etsoje iya nụ bya agbochia Pyita onu sụ iya: “Gbeshi mu l'iphu gubé Obutuswe ono! Kele iphe, jiri ta abudu iphe, Chileke ari. Oriri ngu bụ oriri nemadzụ.”

³⁴Jizosu bya ekukota ikpoto ndu ono waa ndu etsoje iya nụ bya asụ phę: “Onye ọ dụ g'o tsoru mu g'onye ono mia onwiya ẹnya; vuta oswe-be ọnwu nkiya bya etsoru mu; ³⁵kele onye eme g'o dzọ onwiya ndzụ l'e-tuphakwa ndzụ iya etupha. Onye gudekwanụ opfu ęhu mu yele k'ozi-oma Chileke tuphaa ndzụ iya l'a-dzọ onwiya ndzụ. ³⁶?Bụ gunu bụ urwu, nemadzụ ritaru mẹ o -nwekotachaaru iphemiphe, no lẹ mgboko-a; tuphakwanaa ndzụ iya? ³⁷O to dükwa iphe, nemadzụ egude agbata ndzụ iya mẹ o -tuphahụwaa. ³⁸Kele onye iphere mu dụ; iphere ezi ozi-oma mu dụ iya; l'ogbo ọwa, l'eri ogori eme iphe-eji-a; bẹ iphere onye ono a-dükwapho Abụbu-Ndiphe mẹ o -byatashiepho ekpe ndiphe ikpe. O -nodu abya l'ọ dụ übvù l'ẹnya; egbu nwijinwii gę Nna iya egbu; teke ono, yele ụnwu-ojozi-imigwe, dụ nsọ a-swiru abya ono.”

9 ¹O sụ phę: “Gę mu gbukwaaru iya unu tororo; o dürü ndu haru pfuru l'eka-a, ata yidu nwụhu; gbahaa l'ephe humaadaru gę Chileke gude ike egoshi l'ọ ya bụ eze.”

**Jizosu egbu nwijinwii
(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)**

²A nöephə abalị ishii; Jizosu duta Pyita yele Jiemosu waa Jiọnu duru phę je enyikota übvú, ha l'eli; je anodu nwékinyi phę. A nonyaa; Chileke gbanwee ụgbugba iya l'atatiphu phę. ³Uwe iya chaahaa kę phuuphoo g'eberugo; k'ophu ọ dükpodaa onye asa uwe lẹ mgboko-a, l'asa iya egube ono. ⁴No ya; Elayijia yele Mósisu chaa l'iphu phę abo uja eyeru Jizosu. ⁵Pyita pfubulihu sụ Jizosu: “Nnajiuphu; ọ dükwa ree g'anyi no l'eka-a; g'anyi túa mkpu ẹto: nanụ nkengu; nanụ kę Mósisu; nanụ kę Elayijia.” ⁶Iphe, o gude pfua iphe ono bụ l'ọ to makpodaah iphe, oopfu; ęka ndzụ agukpoo phę shingushingu ẹphe n'ẹto.

⁷Urwukpu bya bya aso-kputa ęka ono; olu-opfu shi l'urwukpu ono sụ: “Onye Ọwa-a bụ Nwa mu nwoke. Mu yero iya obu. Unu nümajekwa iphe,

oopfu!” ⁸Teke ono kwapho; ephe chikaa enya chikaa enya; ophu o duedu onye ephe humaru l'eka ono; gbahaephō Jizosu nwékiya.

⁹Ephe nyizetashia l'úbvú ono; Jizosu pfushiaru phē iya ike sū phē g'o to dükwa onye ephe e-pfuru iphe, ephe humaru gbiriri jasú teke yébe Abubu-Ndiphe e-shi l'ónwu teta dzuru ndzú.

¹⁰Iphe ono, o pfuru ono due phē phō l'okpoma; ephe nōdu ajigbaa nwi-be phē iphe, bù eshi l'ónwu teta dzuru ndzú. ¹¹Ephe jia ya sū: “?Bù gunu meru iphe ndu ezije ekemu sūru lē Elayijia e-vuadaru üz̄o bya?”

¹²O sū phē: “O kwa eviya lē Elayijia l'e-vukpoadaru üz̄o bya g'o dozia iphemiphe ree. Ole ?bù gunu meru iphe, e dekwaruphō l'opfu Chileke sū lē Abubu-Ndiphe e-je iphe-ehuka, dū igwerigwe; tème l'e mekwaaya phō g'o to dudu iphe, o bù? ¹³Gé mu karú unu: Elayijia byahaakwaru; ephe mewaa ya umerekete; mbù mee ya phō g'iphe, e dehawaru l'ekwo-opfu Chileke pfuru.”

Eeme onye óbvu atú ndapfú

g'o wek̄orohu

(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43a)

¹⁴Ephe byapfutaephō ndu etsoje iya nü ndu ophuu; ephe huma ikpoto ndu nō-pheru phē mgburugburu. Ephe lē ndu ezije ekemu nōdu atú ego. ¹⁵Ahúma, igwe oha ono ahúma Jizosu; akpabiri iya gude phē. Igwe oha ono wupfu iya je ekele iya ekele. ¹⁶O jia phē sū: “?Bù gunu bē unu l'ephe atú?”

¹⁷Onye lanú l'ime ikpoto ndu ono sū iya: “O-zì-iphe; mu dutaru ngu nwa mu nwoke; kèle óbvu, guderu iya nü meru iya ophu o pfujedu opfu. ¹⁸Eka o byaru iya l'ø pata iya túa l'alí; úphu atsushi iya l'ónu; oota ikireze; o noduepho kē kwereji. Mu sū ndu etsoje ngu nü g'ephe chifu iya óbvu ono l'èhu; ophu ephe adudu ike.”

¹⁹O sū phē: “Ha-oo! Unubé ogbo owa-a, adudu iphe, unu ekwetaje-a. ?Bù teke ole bē mu l'unu a-nō-beru? ?Mu a-takpooru unu nshi taberu teke ole? Unu dutaru mu nwata óbū!” ²⁰Ephe bya edujeru iya nwata ono.

“Óbvú ono humaephō Jizosu bya atúa nwata ono l'alí woru iya gbachia. O wepheahaa ewephe; úphu nōdu atsushi iya l'ónu. ²¹Jizosu jia nna iya: ?Bù teke ole bē iphe óbū shi iya?”

O sū iya: “O shikwa iya teke o bù nwata.” ²²“Oobujekwaru o -nonyaa; l'ø harú túru iya chie l'øku; mékpo lē mini g'eeshi g'o gbua ya. Teke o bù l'ø dürü iphe, ii-dü ike mee; phünaaru anyi obu-imemini; gbanaaru anyi mkpu!”

²³Jizosu sū iya: “?I sūru l'ø iphe, mu a-dü ike mee? O to dükwa iphe, akpó onye kweru kē Chileke éka ememe.”

²⁴Nna nwata ono chishia mkpu gude enya-mini sū: “Mu kwewaru; jiko yenürü mu éka gē mu kabaa ekweshi ike!”

²⁵Jizosu hümäephō g'ikpoto nemadzū awū abya l'eka ono; o baaru ɔbvu ono mba sū iya: "Gübe ɔbvu ɔphu ada nkuchi; ɔphu iipfudu opfū; mu sūru g'i fūta l'ime nwata ono. Ta abahubaekwa iya l'ehu ɔzobaa."

²⁶Obvu ono chia mkpu bya aloṭa nwata ono tūa l'alī; gbachia ya; teme o lufu iya l'ehu. Nwata ono dabyierupho g'odzu. A tūko sū l'ø nwūhuwaru. ²⁷Jizosu bya egude eka selita iya eli; o gbalihu.

²⁸Jizosu bahüephō l'ulo; ndu etsoje iya nū jia ya lē mpya sū: "?Bu gūnu meru iphe, anyi adudu ike chifū ɔbvu ono?"

²⁹O sū phe: "Egube ɔbvu ono taa fūtakwa; gbaha l'ø onye aswije egū epfu anū Chileke chīru iya."

Epfu k'ugbo əbo k'anwūhu Jizosu
(Mat 17:22-23; Luk 9:43b-45)

³⁰Ephe tūgbua l'eka ono je aghabua Gálili; ɔphu Jizosu emeduru g'ø dūru onye a-maru nū; ³¹kéle ndu ono, etsoje iya nū ono bē oozi iphe. O sū phe-a: "Abubu-Ndiphe be aa-kpukwaru ye ndiphe l'eka; ephe eworu iya megbua. L'ø nōo abalī eto l'ilu; l'ooshi l'ønwu tetu dzūru ndzū."

³²ɔphu ephe amadū iphe, oopfu; ndzū nōdu agū phe g'ephe e-me jia ya.

Onye kachakpoo shii
(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³Ephe bya abata lē Kapaniyomu. Ephe bahüephō l'ulo; Jizosu jia ndu etsoje iya nū sū: "?Bu gūnu bē unu shi atū l'etsuzo?"

³⁴ɔphu ephe epfuduru opfu; kélé teke ephe nō l'uzo bē ephe shi atū ego onye kachaa shii lē g'ephe ha. ³⁵O bya anodu anqo bya ekua ephe n'iri l'ebu bya asu phe: "Onye o du g'ø būru onye ivuzo g'onye ono būru onye ikpazū waa onye a-nodu ejeru onyemonye ozi." ³⁶O duta nwata nshii bya edobe l'echilabø phe. O bya eheta nwata ono eheta sū phe:
³⁷"Onye gude əpha mu nabata nwata nshii, ha egube-a bē bùakwaa mbèdua bē ɔ nabataru. Onye nabatakwanru mbèdua ta abùkwa mbèdua bē ɔ nabataru kpù; onye ono nabataakwarupho onye ono, ziru mu gē mu bya ono."

**Onye ata akpoṣhidu iphe,
anyi eme**
(Luk 9:49-50)

³⁸Jionu sū Jizosu: "O-zì-iphe; anyi hümakwaru nwoke, gude əpha ngu achishi ɔbvu; anyi sū iya g'o to meshi; kélé o too tsojedu anyi."

³⁹Jizosu sū phe: "Unu ta asushi g'o to meshi; kélé onye gude əpha mu eme iphe-ohumalenyā te epfubyidu nkemu egwegwa egube ono. ⁴⁰Onye ata akpoṣhidu iphe, anyi eme akpoṣhi bē bu anyi. ⁴¹Gē mu gbukwaaru

iya unu tororo; onye gude l'unu bụ ndu kẹ Kéreshi kee unu mini g'unu ngua bẹ Chileke bufutajékwa obunggo iya.”

Anma ọkwa eme iphe-eji
(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)

42 “Sụ-a; onye mekwanụru onye lanu l'ụnwiegirima-a, wowaru onwophe ye mu l'eka-a g'o shiswee ụzo ono bẹ o gogo kakwaru ree ọme a pataru mkpuma-uswe; lipyabẹ iya l'olu; parụ chie l'eze-enyimu. 43 Ozo bụ; teke ẹka ngu akpataru ngu eme iphe-eji; gbufu iya. Ọo-karụ ngu ree l'i gude ẹka lanu bahụ l'eka ọkpobe ndzụ no; eme l'i nweru ẹka labo; e nwuba ngu l'oku-alị-maa. 44 Eka ophu ikpiri-èkà, no iya nụ ta anwuhujedu anwuhu; ophu oku enwu iya nụ anyihujedu anyihu. 45 Teke ọ bụ ọkpae ntu a-lo-ru ngu ye l'eme iphe-eji; gbufu iya. Kele ọ karụ ngu ree g'i bụru enieyi bahụ l'eka ọkpobe ndzụ no; eme l'okpa dzuru ngu oke; e chie ngu l'oku-alị-maa. 46 Eka ophu ikpiri-èkà, no iya nụ ta anwuhujedu anwuhu. Ophu ọku, enwu iya nụ anyihujedu anyihu. 47 Teke ọ bụ l'oo ẹnya ngu esetaru ngu eme iphe-eji; swofu iya tuphaa; kele ọo-karụ ngu ree l'i gude ẹnya lanu bahụ l'eka Chileke bụ eze; eme l'ẹnya dzuru ngu oke; e chie ngu l'oku-alị-maa. 48 Oku-alị-maa ono bẹ èkà, no iya nụ ta anwuhujedu anwuhu; ophu ọku, enwu iya nụ anyihujedu anyihu.

49 “Oku, ee-gude dàà onyemonye l'a-dụ g'o bụ únú bẹ e gude kwakobé iya. 50 Únú bụ iphe, dù ree; ole teke ọ tsọ-buhuru únú-únú; ?denu g'ii-shi mebakwadaa ya g'o bụru únú ozo. Unu mee ndzụ unu g'o tsọ únú únú; k'ophu unu lẹ nwibe unu eburu l'ehu-guu.”

Ogori mẹ achifu nwanyị
(Mat 19:1-12; Luk 16:18)

10 ¹Jizosu futa l'eka ono bya ejeshia l'alị Jiudiya; waa mkpükpu ndu azụ ẹnyimu Jiódanu. A dükwa igwerigwe wụ-pfuta iya ozo. Ọ watakwa phẹ ezi iphe, bụ iphe, bụ g'o zijehawaa.

²Ndu Fárisii bya eworu ọkpae opfu togboru iya g'ephe gude nmata iya bya ajiahaa ya sụ: “?O dù ree gẹ nwoke chifuje nyee ya tọ?”

³Ọ sụ phẹ: “?Bụ gụnu bẹ Mósisu sụru unu g'unu meje?”

⁴Ephe sụ iya: “Mósisu sụru g'onye byajeru achifu nyee ya vujeadaru ụzo dee erekwo-achifu-nwanyị nụ nyee ya ọbu lẹ ya ta alụhedu tème onye ono achifawa iya rọ.”

⁵Jizosu sụ phẹ: “Iphe, Mósisu gude tịarụ unu egube ekemu ono bụ kẹle unu bụ ndu ejo ọkpoma. ⁶Obenu lẹ mbulembu teke Chileke meru mgboko bẹ o meru nwoke bya emee nwanyị. ⁷Noo g'o gude: nwoke je l'ahaje nna iya; haa ne iya gẹ yele nyee ya tịgba. ⁸Ephenebo atụko bụru onye lanu. Ephenebo atụko bụru onye lanu. ⁹Ọo ya bụ; iphe, Chileke tịgbareru nanụ g'o tọ dükwa onye e-je iya ekekaha ẹbo ozo.”

¹⁰Ephe bahuepho l'ulo; ndu etsoje iya nü jia ya iphe, opfu ono bụ. ¹¹Ọ sụ phe: “Onye chifuru nyee ya je alüta nwanyị ọzo be bùakwaa ogori be oori. ¹²Teke ọ bùkwanu l'ọqo yébedua, bụ nwanyị lufuru l'onwiya je aluru ji ọzo bùakwaa ogori be nwanyị ono eri.”

Jizosu agoru ụnwiegirima ọnụ-oma
(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³Ephe nodu ekutagbaaru iya ụnwiegirima g'o byibegbaa phē eka; ndu etsoje iya nü baaharụ ndu ono, ekutaru iya ụnwiegirima ono mba. ¹⁴Jizosu hümä iya; ẹhu ghuahaa ya eghu. Ọ sụ phe: “Unu hakwaa ụnwiegirima g'ephe byapfuta mu. Unu ta akposhikwa phē abyabya; kèle ọ bụ ndu dū nno be eka Chileke bụ eze bụ nkephe. ¹⁵Gé mu gbukwaaru iya unu tororo; onye ete gudedu obu ụnwiegirima kweta l'ọqo Chileke bụ eze taa bahükwa eka ọ nō.” ¹⁶Ọ bya eheta ụnwiegirima ono byidzuchaaru phē eka bya agoru ọnụ-oma nü phe.

Nwoke lanụ, kparụ ęku
(Mat 19:16-30; Luk 18:18-30)

¹⁷Jizosu tufgbushiepho; nwoke lanụ gude qso gbapfuta iya bya egbushi ikpere l'alị l'iphu iya bya ajia ya sụ: “O-zì-iphe, duebe ree; ? bụ gunu be mu e-me gē mu nweru ndzụ ojejoje?”

¹⁸Jizosu sụ iya: “?Bụ gunu meru iphe, o gude i nodu eku mu onye duebe ree? Ọ tọ dükwa onye bụ onye duebe ree; agufu Chileke nwékiya. ¹⁹I mawaru iphe, ekemu Chileke súru g'e meje: ‘Te egbukwa ochi; ophu i rikwa ogori; ophu i zikwa iphuru; ophu i dzükwa ụka; ophu i mekputa-kwa nemadzụ ibe ngu; kwabéje nna ngu yee ne ngu übvù.’”

²⁰Nwoke ono sụ iya: “O-zì-iphe; eshinu mu bụ nwata ta adükwa iphe-miphe ono ophu mu mebyijeru.”

²¹Jizosu lee ya enya bya eyee ya obu bya asụ iya: “Iphe lanụ bụ iphe, phödükwaduru ngu nü: laa je erekota iphemiphe, i nweru; woru iphe, i retaru iya keeru ndu akpa nri. Qo ya bụ; l'ii-nweru okpobe iphe l'eka Chileke nō. I -mechaan nno; l'ii byawaro etsoru mu.” ²²Ọ nümaephō iphe ono, Jizosu pfuru ono; ẹhu daa ya dzụ; ọ dzụ iphu tufgbua; kèle ọ bụ onye nwenukbaru iphe.

²³Jizosu bya aghaa enya lee ndu etsoje iya nü bya asụ phe: “Egube g'oo-tsübe l'ehu; mbu gē ndu nweru iphe e-me bahü l'eka Chileke bụ eze.”

²⁴Iphe ono, o pfuru ono tufu ndu etsoje iya nü ẹhu. Jizosu bya epfukwaa ya ọzo sụ phe: “Unwegirima; ọo tsükwa l'ehu gē ndu kpotoru obu ye l'eku e-me bahü l'eka Chileke bụ eze. ²⁵Epyo ịnya l'enya ngga kakwa nphe; eme lę g'onye nweru iphe e-me bahü l'eka Chileke bụ eze.”

²⁶Ọ kabakpoo phē rọ atufu ẹhu. Ephe wata epfuru nwibe phē sụ: “?Ọ bùhunuru onye be aa-dzota?”

²⁷Jizosu bya elee phē enya bya asu phē: “O kwa nemadzū bē o bụ 'amag'ee-me-iya; obenu l'o tō dudu Chileke nno; kele Chileke ta adudu iphe, kporu iya eka ememe.”

²⁸Pyita su iya: “?Anyibedua, haru iphemiphe, anyi nweru bya etsoru ngu-a-e?”

²⁹Jizosu su: “Gē mu gbukwaaru iya unu tororo; onye gude opfu ehu mu; yele k'ozī-oma ono haa ulo iya; ozoo unwune iya nwoke; ozoo unwune iya nwanyi; ozoo nna iya; ozoo ne iya; ozoo ụnwiegirima ibe iya; ozoo alị iya; ³⁰bē aa-pfū iya ugwo iphe, ha g'iphe, o haru mgbo ụkporo ise le ndzū iya-a. Aa-pfū iya ugwo ulo mē unwune; mē ne; mē nna; mē ụnwiegirima; mē alị; mechakpoo mkpamehu, a kparu onye obu. E -mechaa; o -rwua le mgboko ophu abya nū; Chileke anu iya ndzū ojejo. ³¹Ole igwe-rigwe ndu bụ ndu ivuzo nta-a l'e-mechaa bürü ndu ikpazu; ndu bụ ndu ikpazu emechakwanaa bya aburu ndu ivuzo.”

K'ugbo eto Jizosu epfu le
ya e-je iphe-ehuka nwụhu
(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

³²Jizosu bya akparu ndu etsoje iya nū ye l'azụ vuta ụzo eka ẹphe eje Jierúsalemu. Ndzū gu-shiahaa ndu etsoje iya nū ike; eka o dū phē biribiri. Ndu ophu awụ etso phē nū l'azụ nōdu atsugbaa ebvu. O byakwa ekuchi umadzu iri l'ebu ono iche bya akọaharu phē iphe, e-mechaa mee ya nū. ³³O su phē: “Nta-a bē anyi ejewaa Jierúsalemu. Abụbu-Ndiphe bē ee-mechakwaa kpuru nū ndu-ishi uke Chileke waa ndu ezije ekemu. Ephe ekpee ya mpfugbu kpuru iya nū ndu amadụ Chileke. ³⁴Ee-gude iya mee iphe, ezi ọnụ-ochi; vụa ya ọnụ-mini; chia ya ęchachị; bya eworu iya megbua; l'o nōo abalị eto l'ilu; l'ooshi l'ọnwu teta dzuru ndzū.”

Ụnwụ Zebedi arwọ Jizosu iphe
(Mat 20:20-28)

³⁵“Tobudu iya bụ; Jiemusu yęe Jionu, bụ ụnwụ Zebedi bya ejepfu Jizosu bya asu iya: O-zì-iphe; o dū anyi g'a su l'ii-meru anyi iphe, anyi a-rwọ ngu.”

³⁶O su phē: “?Bụ gunu bē o dū unu gē mu meeru unu?”

³⁷Ephe su iya: “Mee anyi g'anyi nō-kube ngu: g'onye lanu nōdu ngu l'ekutara; onye ophuu anodu ngu l'ekicha teke ii-nodu l'o-dū-biribiri ngu.”

³⁸Jizosu su phē: “Unu ta amakwa iphe, unu arwọ. ?Unu a-dū-a ike ngua iphe, dū l'okoro, mu a-ngu; l'e mee unu egube baputizimu, ee-me mu?”

³⁹Ephe su iya: “Ee! Anyi a-dū-a ike.”

Jizosu su phē: “Unu a-dükwa-a ike ngua iphe, dū l'okoro, mu a-ngu; l'e mee unu egube baputizimu, e meru mu. ⁴⁰Obenu lē k'anodu mu l'ekutara yele ekicha ta abudu mu bē o dū l'eka. Ono duru ndu Chileke doberu iya.”

⁴¹ Umadzu iri ophuu núma l'o noo g'ephe jeru iya; ehu-eghu Jiemusu yee Jiønu ghuahaa phë. ⁴² Jizosu bya ekukötachaa phë bya asu phë: "Unu mawaru le ndu a sru l'oo phë bu ishi anoduje akpapyashi ishi ndu ephe bu ishi phë akpapyashi; teme o bürü o-no-l'oke-okwa anoduje eme ge ndu ozo maru l'oo ya ka shii. ⁴³ Ole oo ge k'unubedula ta adukwa egube ono. K'unu bükwa; onye o du g'o ha shii; g'onye ono bürü onye a-nođu ejeru ndu ophuu ozi. ⁴⁴ Onye o du g'o bürü onye ivuzo le g'unu ha; g'onye ono wozeta onwiya ali; bürü ohu onyemonye. ⁴⁵ Le Abubu-Ndiphe l'onwiya ta abyakwaru g'e jeeru iya ozi; o kwa g'o jee ozi; waa g'o woru ndzü iya nu g'e gude gweeru Chileke ngweja; g'o bürü iphe, oo-gude gbata ndzü igwe oha."

Jizosu eme onye atsu ishi

g'o wata aphu úzo

(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Jizosu phë bya abyarwuta Jieriko. Noo ya; ephe tûgbushiepho l'eka ono; ephe le ndu etsoje iya nu me igwe oha, awu etso iya nu. Nwoke, aza Batimiyosu, atsu ishi nođuwaa l'aguga etsuzo; arwo arwo. Batimiyosu ono bu nwa Timiyosu. ⁴⁷ O númaephoo l'oo Jizosu onye Nazaretu l'aghata; o chishia su: "Jizosu; Nwa Dévidi; g'imemini mu dñu ngu!"

⁴⁸ A gbochia ya onu su iya g'o dobe onu doo. O kabakpoo ya ro arashi ike: "Nwa Dévidi; g'imemini mu du ngu ro-o!"

⁴⁹ Jizosu pfuru bya asu g'e kua ya. Ephe kua ya su iya: "Teru eswa gbeshi je; ookukwa ngu oku."

⁵⁰ O chiru ukpo iya wushi bya ezilihu bya ejepfu Jizosu.

⁵¹ Jizosu su iya: "?Bu gunu be o du ngu ge mu meeru ngu?"

Onye atsu ishi ono su iya: "Nnajuphu! Mee mu ge mu wata aphu úzo!"

⁵² Jizosu su iya: "Lashia. Ekweta, i kwetarü mewaru ngu g'i wekorohu."

Teke ono kwapho; nwoke ono phahaa úzo bya etsoru Jizosu tûgbua.

Jizosu abahü le Jierúsalemu

(Mat 21:1-11; Luk 19:28-40; Jion 12:12-19)

11 ¹Ephe byarwutajøephoo l'íbvú Olivu me le mgboru Betufeji waa Betani, nowaa Jierúsalemu ntse; Jizosu zia ndu etsoje iya nu umadzu labo ²sü phë: "Unu je l'ime mkpukpu ono, no unu l'úzo iphu ono. Unu -bahøephoo l'ime mkpukpu ono be unu a-huma nwa nkafü-igara, e liberu elibe, eteke aduswee onye nojeru iya l'eli. Unu töta iya kpuru bya. ³O -dürü onye jiru unu su: '?Bu gunu be unu eme nno?' Unu su iya le mkpa iya dürü Nnajuphu; l'o -meghechaa be oo-kpù-phutakwa iya-a azu l'eka-a egwegwa."

⁴Ephe jerwua je ahuma nwa nkafü-igara obu l'eka e liberu l'aguga ogozo unuphu, no l'aguga gbororo; ephe je atota iya. ⁵Ndu no l'eka ono

jia phę sụ: “?Bü gunu bę unu eme egube ono? ?Bü gunu meru iphe, unu atota nkapfụ-igara ono atota?”

⁶Ephe pfuaru phę iphe, Jizosu şuru phę g'ephe pfua. Ndu ono haa phę; ephe kpürü iya tüğbua. ⁷Ephe kpütaru iya Jizosu bya achiru ekwa phę wukobe nkapfụ-igara ono l'eli okpurukpu; Jizosu nödu iya anqo. ⁸Ndu ophu eworu uwe phę tosaa le gbororo; ndu ophu abüru igu, ephe gbutaru l'ime egbudu bę ephe toru l'alı. ⁹Ndu etso iya l'azụ mę ndu nö iya l'iphu nödu akpọ okporoko asuje: “Deejee! Dee-jee! Owoo! Onye Chileke goru onu-oma nü bę o bụ; mbu onye ono, bụ Nnajjuphu ziru iya g'o bya ono. ¹⁰Gẹ Chileke goru onu-oma nü ọkwa eze onye-iche anyi, bụ Dévidi; mbu ọkwa eze ono, aby a nta. Deejee! Deejee! Okalibe-kangokotar-u-nụ!”

¹¹Noo gę Jizosu gude bata Jierúsalemu. O bya abata l'ime eze-ulo Chileke bya ahümachaa iphemiphe, nö iya nü. Ephe gude nno ọchii byaahaa. Yele ndu etsoje iya nü laphushia azụ le Betani.

Jizosu atụ oshi figu ọnụ
(Mat 21:18-19)

¹²O be le nchitabohu iya; egu guahaa Jizosu g'ephe shiwa le Beta-ni lüfuta. ¹³O gbę üzenza hümä oshi figu, ekwo dụ kę nwa kpuchii. O jeshia l'upfu iya g'o maru: ?o miru amimi. O jerwua; o buerupho ekwo bụ iphe, dụ iya nü; kele o tọ budedu teke ọomije bụ ono. ¹⁴Jizosu tịa ya ọnụ sụ iya: “Nemadzụ ta abyadụ awötabaak akpuru ngu ria ozo.”

Ndu etsoje iya nü nüma iphe ono, o pfuru ono.

**Jizosu achifü ndu azụ aswa
l'eze-ulo Chileke**
(Mat 21:12-17; Luk 19:45-48; Jion 2:13-22)

¹⁵Ephe byarwutaephō Jierúsalemu; Jizosu bahụ l'ime eze-ulo Chileke bya awata achishi ndu azụ aswa bya ere erere l'ime eze-ulo ono. O bya akwatsushichaa teburu ndu agbanweje okpoga bya akwatsushichaa okposhi ndu ereje ndo. ¹⁶Ophu o dudu onye o kwekwaduru g'o vuru iphe ghata l'eze-ulo Chileke ono. ¹⁷O ziahaa phę iphe sụ phę: “?Unu ta amadụ l'e deru le Chileke şuru l'ulo iya bę ee-kuje eka ọhamoha a-nöduje epfu anụ iya. Unu bya eworu iya mee ulo, ndu ana nfü edomije onwophe.”

¹⁸Ndu-ishi uke Chileke waa ndu ezije ekemu nümachaa ya; ephe chohahaa izzo, ephe e-shi gbua ya. Kele ephe atsụ ebvu l'oopfutawaa onyemonye eyeru onwiya; opfu le ndu ono g'ephe ha bę iphe, oozi dugbaa biribiri.

¹⁹O -rwuephō l'üzennyashi; Jizosu phę lüfu le mkpükpu ono.

**Jizosu gude oshi,
o t̄uru ɔnu ezi ndu
etsoje iya n̄u iphe**
(Mat 21:20-22)

²⁰O be l'utsu iya; ephe ghatashia; ephe h̄uma oshi figu pho, o t̄uru onu ụnyaphu iya pho g'o nwukotawaru lwaa jas̄u l'ogbarabvu iya. ²¹Pyiita nya-ta iphe ụnyaphu ono bya as̄u Jizosu: “Lekp̄odapho l'oshi-a, i t̄uru ɔnu-a b̄e nwukotaakwaru lwaa.”

²²Jizosu s̄u phē: “Unu kweta k̄ Chileke! ²³Ḡ mu gbukwaaru iya unu tororo; onye s̄uru úbv̄-a: ‘Ngwa; je aparu onwongu chie l'ime eze-enyimu’ ophu onye ono abokpodaaru obu ębo; o kwetaephō l'iphe ono, o pfuru ono l'e-me; l'omeephō g'onye ono pfuru. ²⁴Noo g'o gude mu s̄u unu l'iphemiphe, unu s̄uru ge Chileke n̄u unu m̄e unu -n̄odu epfu an̄u iya; unu -kwetawaa l'ø n̄iwaru iya unu; iphe ono b̄e ọo-n̄u unu. ²⁵Ole unu -n̄odu epfu an̄u Chileke; o -duru onye mesweru unu; unu n̄odu agbaru iya ej̄o egomunggo; unu vuru üz̄o ḡarū onye ono nv̄u; Ọo ya b̄u; Nna unu, n̄o l'imigwe agukwanaaru unu nv̄u l'ophu unu mesweru iya. ²⁶Teke o b̄u l'unu ta aguduru iya nv̄u ono; Nna unu, bu l'imigwe taa ḡukwarupho unu nv̄u l̄e k'unu.”

**Aaj̄i Jizosu egube ike,
o gude eme iphemiphe ono**
(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷Ephe bya alaphukwa az̄u l̄e Jierúsalem̄u. Jizosu je ejepheahaa l'ime eze-ulo Chileke. Noo ya; ndu-ishī uke Chileke; waa ndu ezie ekemu; waa ndu b̄u ogerenya bya abyapfuta iya bya as̄u iya: ²⁸?B̄u egube ike ḡunu b̄e i gude eme iphemiphe-a? ?B̄u onye ziru ngu g'i bya iya ememe?”

²⁹Jizosu s̄u phē: “Unu gebe ḡe mu jia unu nwaj̄i lan̄u. Unu -karu mu iya; mu ak̄orū unu onye ziru mu ḡe mu bya eme iphemiphe-a. ³⁰Unu karu mu onye ziru Jionu g'o bya emeshi ndiphe baptizim̄u: ?B̄u Chileke t̄o nemadz̄u?”

³¹Ephe wata iya adzokashi l'ime onwophe s̄u: “Teke anyi sunuru l'ø Chileke; l'ø s̄u anyi: ?Q̄ b̄ukwanuru ḡunu meru g'o gude ophu unu ekwetaduru iphe, o pfuru?” ³²Ndz̄u n̄odu agukwanu anyi as̄u l'ø nemadz̄u; kele e pfudzuwaru l̄e Jionu b̄u okpobe onye mpfuchiru Chileke.” ³³Noo ya ephe s̄u Jizosu: “Anyi ta amakwa.”

Ọ s̄u phē: “Ophu mu a-k̄okwanuru unu onye ziru mu ḡe mu meje iphemiphe ono.”

**Et̄u, e gude ndu anwam̄u,
e butaru ye l'opfu-vayin̄u anma**
(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

12 ¹Jizosu gude et̄u ziahā phē iphe s̄u phē: “Nwoke lan̄u lar̄u eḡu vayin̄u. Ọ bya agbaa ya mgbabu bya ebua ya ns̄u ęka aa-n̄oduje

azoshi mée l'akpuru vayinu ono. O bya akpukwaapho nwulo eli ephekere-phe eka ee-nyihuje eche mgbabu ono nche. O bya eworu iya ye l'eka ndu o butaru g'ephe letajeru iya ya ḥnya bya ejeshia-iphe ozo. ²O rwua teke eegbuje iya; o zia onye-ozi iya g'o jepfu ndu-ozi-egu ono g'ephe wō ya òkè akpuru vayinu nkiya. ³Ephe gude onye-ozi ono tsua ya iphe; gbabé iya eka oto; nwufu iya; o lashja. ⁴Nwoke ono bya ezia onye-ozi iya ozo g'o jepfukwa phē ozo. Ephe tūa onye k'ono mfpuma; tsukposhia ya ishi; mee ya iphe-iphore; chifū iya; o lashja. ⁵Nwoke ono byakwa asu g'onye ozo je. Ephe gude onye k'ono gbua ya ebugbugu. Nokwapho g'ephe meru igwerigwe ndu ozo, o zichaaru ozi ono; ndu ephe echia iphe; ndu ephe egbua ebugbugu. ⁶Jasuru o bùwaru-a onye lanu bē o nweru, bù iya bù nwa iya, o yeru obu. O zia ya g'o je; su le ya maru-a l'onye Ọwa-a, bù nwa iya-a bē ephe a-kabé-a yeru nsø. ⁷Ndu ozi-egu ono hùmae ya pho bya azu mgbede su: 'Thee! Waa onye alì-a e-mechaa bùru nkiya mē nna iya nwuhu. Unu bya g'anyi gbua ya g'ali ono a-bùru k'anyi.' ⁸Ephe gude iya; woru iya megbua; tufu l'azú mgbabu ono.'

⁹Noo ya; Jizosu jia phē: "?Bùkpoo gunu bē onye nwe mgbabu ono e-me ndu ono? Qo-byá egbushichaa ndu-ozi mgbabu ono; woru opfu-vayinu ono ye ndu ozo l'eka. ¹⁰?Unu teke agu-swee iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke su:

"Mkpuma, ndu akpù ulò
jíkaru;
mechaarù bya abùru
mkpuma, gudeshi ulò.

¹¹Ono bùru iphe,
Nnajiuphu anyi meru;
o dù anyi biribiri l'ènya."^e

¹²"Ephe meahaa g'ephe gude iya; kèle ephe maru l'òo phē bē o nmado-ru etu ono. Obenu l'ephe atsu mkpukpu ebvu. Ephe haa ya gbakashihu.

Apfu akiriko

(Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³"Tobudu iya bù; ephe zia ndu Fárisii; waa ndu etsoje Herodu g'ephe je anwuta iya onu. ¹⁴Ndu ono, e ziru ono bya ejepfu iya bya asu iya: O-zì-iphe; anyi maru l'i bù onye ire-lanu; tème ophu o dùdu onye iitsu ebvu. Ophu o dùdu onye iile ḥnya l'iphu. Iigudeje ire-lanu zia uzo Chileke."

"Tobudu nü anyi emebyi ekemu Chileke mē anyi -tuje akiriko nü Siza?"

¹⁵"?Anyi tuje iya tòo g'anyi ta atujeshi?" Jizosu maerupho l'ephe bù tuko-l'ehu-atuko-l'obu bya asu phē: "?Bù gunu meru g'o gude unu togboru mu ɔkpa opfu g'unu gude nmata mu? Unu wotaeshikwa kobo lanu gē mu huma."

^e 12:11 Gunaah Ebvü 118:22,23.

¹⁶Ephe wotaru iya ya. O sụ phę: “?Bụ ishi onye yęe epha onye bụ ọwa-a, e deru iya-a?”

Ephe sụ iya: “Oo kę Siza!”

¹⁷Jizosu sụ phę: “O dụ ree; unu woru iphe Siza nụ Siza; woru kę Chileke nü Chileke.”

Onu, Jizosu yeru phę dụa phę biribiri etu.

Kę eshi l'ọnwu teta dzuru ndzụ

(Mat 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸Ndu Sadusii, bụ ndu ono sụru l'e tee shidu l'ọnwu eteta adzuru ndzụ ono; byapfuta Jizosu bya ajia ya sụ: ¹⁹“O-zì-iphe; iphe, Mósisu pfuru anyi l'ekwo ekemu bụ: ‘Teke o bụ lę nemadzụ bę nwune iya nwoke nwụhuru haa nyee ya, ata nwütaduru nwa; gę nwune iya ono lüpyabe nwanyị ono g'o nwütarу onye ophu, nwụhuru anwụhu pho nwa.’ ²⁰Sụ-a; o dụru ndu dụ ęsaa l'unwune. Onye k'ogeranya lücha nwanyị bya ahaa ya nwụhu; ophu o nwütaduru nwa. ²¹Onye ophu tsotaru iya nụ lüpyabe iya; onye k'ono nwụhukwapho; ophu o nwütaduru nwa. Onye k'eto bya emekwaapho nno ²²jasụ unwune ęsaa ono lụ-dzuru nwanyị lanụ ono; nwụshihukota; ophu ephe anwütaduru nwa. E mechaas l'ikpazụ; nwanyị l'onwiya bya anwụhu nkiya.” ²³“O -rwua teke ee-shi l'ọnwu teta gbalihu; ?bụ onye ole bę nwanyị ono a-bụru nyee ya g'ephe n'ęsaa ono lüchaaru iya-a?”

²⁴Jizosu sụ phę: Töbudu iphe ono meru g'o gude o bürü l'unu eshiswe-je iya; kęle l'ekwo-opfu Chileke te edoduru unu ęnya; ophu o bürü kę g'ike Chileke habe shii. ²⁵Lę teke ndu nwụhuru anwụhu e-shi l'ọnwu teta dzuru ndzụ bę nwoke taa lühedu nwanyị; ophu nwanyị alühedu ji. Ephe a-dụ g'ünwu-ojozi-imigwe. ²⁶A bya lę k'eshi l'ònwu teta dzuru ndzụ; ?unu ta agujedu akọ ono, dụ l'ekwo Mósisu ono; mbụ ęka ono, o pfuru k'ishishi irwu, ọku enwu phoophoophoo ono? Eka ono bę Chileke pfuru Mósisu sụ iya: “O kwa mbędúa bụ Chileke kę Ébirihamu; bürü Chileke kę Áyizaku; bya abürü Chileke kę Jiékopu?” ²⁷Bụ iya bụ l'ọ tọ bụdu Chileke ndu nwụhuru anwụhu; o bụ Chileke ndu nọ ndzụ. ?Unu hụmaru l'unu kwata-kpooru shiswee ụzo?

Ekemu, kpọ-chiru ishi

(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

²⁸Nwoke lanụ, bụ onye eziye ekemu, nọ l'eka ono anụ iphe, ephe atụ; bya ahụma l'iphe ono, ephe ajii Jizosu ono bę o yeru ọnu ree; o byapfuta iya bya ajia ya sụ iya: “?Bụ ekemu ole bụ ekemu ophu kpọ-chiru ishi?”

²⁹Jizosu sụ iya: “Ekemu, kpọ-chiru ishi bụ: ‘G'unubę ndu Ízuręlu nụma lę Nnajiuphu, bụ Chileke anyi bękwa iya pho bụ Nnajiuphu kpoloko. ³⁰Oo ya bụ g'i yee Chileke obu ngu g'o ha. Gude ndzụ ngu g'o ha; mę

uche ngu g'o ha; mē ike ngu g'o ha yee ya obu.' Noo ekemu, kpochiru ishi bụ onoya. ³¹Ekemu ọzo, etso iya nụ bụ g'i yee nemadzụ ibe ngu obu g'i yeru onwongu. O tọ duedu ekemu, kabakpoo ẹbo ono shii."

³²Onye eziye ekemu ono sụ iya: "O-zì-iphe; i pfuru ọkpobe-opfu. Kéle Chileke bụ nanụ. O tọ duedu Chileke ọzo, dù nụ gbahaa yębedua. ³³O ya bụ gę nemadzụ yee ya obu iya g'o ha; mékpoo uche iya g'o ha; mē ike iya g'o ha; yekwaapho nemadzụ ibiya obu iya g'o yeru onwiya. Eme g'ekemu labo ono pfuru tükorus kakota adụ mkpa; eme lę ngweja anụ, a kporu ọku nụ Chileke mē ngweja ọzo, eegwejeru nụ iya g'o hakota."

³⁴Jizosu hümäephō l'o pfuru g'onye nweru uche; o sụ iya: "Eka Chileke bụ eze ta aduekwa ngu enya." O pfuchaa nno; ọphu o duedu onye túru ama ajibaa ya aji ọzobaa.

Ajị k'onye bụ Kéreshi ọbu
(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)

³⁵O be teke Jizosu byaruu awata ezi iphe l'eze-ulo Chileke; o jia sụ: "?Denu g'o gude ndu eziye ekemu gbę sụ lę Kéreshi bụ Nwa Dévidi; ³⁶l'eka Dévidi l'onwiya bę Unme-dụ-Nsọ gbę mee o sụ:

"Chileke suru Nnajiuphu mu:

Nodu mu l'ekutara jasụ teke

mu e-me g'i

zopyabe ndu-ohogu ngu l'okpa^f.

³⁷Dévidi l'onwiya -nodu ekujekwanụ iya Nnajiuphu; ?denu g'o gude o bụ-kwarupho Nwa Dévidi?"

Ehu tsọ igwerigwe ndu númeru iya nụ ụtso.

Jizosu epfu kę ndu eziye ekemu
(Mat 23:1-36; Luk 20:45-47)

³⁸Teke oozi iphe bę o suru: "Unu kwabekwaru onwunu enya l'eka ndu eziye ekemu nö; ndu ooguje agugu eye akpawuru uwe aghaphe; iphe, ephe yeru obu bürü g'eleke phę erekete ekele l'eka a dù l'igwe; ³⁹waa anodu l'aba, kakota ree l'ulo-ndzukö ndu Jiu; waa anodu l'aba ndu karu enya mę a -nodu abo iphe. ⁴⁰Ephe bụ ndu eripyaje ulo ụnwanyi, ji phę anodetu; teme ephe nodu egudeje erekede epfu-kpoephō ogologo opfu anụ Chileke. Ole oo phę bę aa-kabaa anmashị ikpe ike."

**Iphe, nwanyị, ji iya anodetu
gude obu iya anụ Chileke**
(Luk 21:1-4)

⁴¹Jizosu bya eje anodu anoo l'agugá ęka aanuje Chileke iphe l'eze-ulo Chileke leahaa ndu echie okpoga l'okpoko, eechiejeru Chileke okpoga.

^f 12:36 Gunaah Ebvü 110:1.

Ndu nweru iphe nođu eyegbaa okpoga, dū shii. ⁴²Nwanyi lanu, ji iya anqedu, akpa nri byarwuta bya eworu afu labo, bu iya bu kobo lanu chie. ⁴³Jizosu bya ekua ndu etsoje iya nu bya asu phe: “Gẹ mu gburwaaru iya unu tororo; o kwa nwanyi-a, l'akpa nri-a, ji iya anqedu-a; be kachaa eye okpoga le g'ephe hakota ono. ⁴⁴Kele iphe, onyemonye echiegbaa bu okpoga, tsuru etsutsu; obenu le yebedua akpakpoo nri; ole o tukeroerupho iphe, o nweru chie; mbu je akpaa l'iphe, o doberu k'e-gudeje akpata nri.”

Iphe, e-me teke ikpazụ
(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)

13 ¹Jizosu shiēpho l'ime eze-ulo Chileke ono futa; onye lanu l'ime ndu etsoje iya nu su iya: “O-zì-iphe; lekpodapho egube biribiri mkpuma owa me egube biribiri ulo k'owa!”

²Jizosu su iya: “?I humaru-a eze-ulo ono, a kpuru egube ono; ee-mechaa nwukposhichaa iphemiphe ono enwukposhi; mbu k'ophu o to dudu g'o ka mma l'oo mkpuma lanu, a-kpo-pfurul'eli nwibe iya.”

**Iphe, bu o -mechaa
mgboko abvụ**
(Mat 24:3-14; Luk 21:7-19)

³Jizosu nyihu úbvú Olivu; je anodu gha iphu l'eze-ulo Chileke gedegede. Pyita me Jiemu me Jionu me Anduru bya ejepfu iya k'iche je ajia ya su iya: ⁴“?Bukpoo teke ole be iphemiphe ono e-mekpoo?” “?Bu gunu be ee-gude maru teke iphe ono abyagbaa ememe?”

⁵Jizosu pfuaharu phe su: “Oo 'epho g'unu leta onwunu enya g'o to du onye e-duswe unu uze. ⁶Kele o dukwaru igwerigwe ndu a-zarü əpha mu bya; bya asu l'o kwa ephebedua bu Kéreshi obu. Ephe eshi l'eka ono duphua ndu du igwerigwe. ⁷G'obu te tsukahukwa unu teke unu a-nođu anu ude ogu ophu aalwü l'eka du enya; waa ophu aalwü l'eka du ntse; kele iphemiphe ono mefutakotajekwa; ole teke mgboko a-bvụ teke erwukwa. ⁸Noo kele oha yele oha ibe iya a-nođu alwü ogu; ali-eze yele ali-eze ibe iya a-nođukwapho alwü ogu nkephé. Ali a-nmagbaa jijijiji l'eka du igwerigwe. Ejo ɔkpa nri a-bya. Iphemiphe ono dukota ge teke nka beberu meahaa nwanyi, ime eme ehuka.”

⁹Ole-a; unu kwabekwaru onwunu enya. Aa-kputachakwaa unu kpujeru ndu-ikpe; e chia unu iphe l'ulo-ndzuko; teme unu a-byakwa apfuru l'iphu ndu nnajioha; me l'iphu ndu eze l'opfu ehu mu; g'ee-shi g'ephe anumà ozi-oma ono. ¹⁰Obenu le g'e mehabe; e vufutaje uze zidzuadar ozi-oma ono le mgboko mgburugburu. ¹¹Teke ephe kputaru unu jee ikpe; unu te vukwaru uze wata ayo ɔshi iphe, unu e-pfu. Unu pfuekwapho iphe, e y eru unu l'ionu teke ono; kele o to budu unubedua e-pfu iya; o bu Unme Chileke. ¹²Nwune e-deru nwune iya nu g'e gbua; nna akpuru nwa iya nu

g'e gbua. Ünwu e-me g'a kpüta ndu nwüru phë nü gbushia. ¹³ Onyemo-nye e-gude kèle unu bụ nkemu kpoo unu ashị; obenu l'onye taru nshi jasị likpazụ bẹ Chileke a-dzota.

Ejo ahuma

(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)

¹⁴ “Unu a-humakwa ejo-ahuma-ola-l'isi ono, Danelu onye mpfuchi-ru pfuru unu l'qonodu l'eka ọ gbaduru k'anodu ono. (Gẹ gube onye agụ iphe-a rịkwaa oriri iphe, o bụ.) Unu -humae ya pho; gẹ ndu nō lè Jiudiya gbalakwaa lashịa l'íbívú. ¹⁵ G'onye nō l'okpoku atüta unme te ejee kwabahụ l'ulo lè ya eje ewota iphe l'ime ulo. ¹⁶ G'onye nō l'egu te ejee kwabaghị enya kẹ gẹ ya je achịta uwe iya. ¹⁷ Aphụ a-tsorù ụnwanyi, dù imé mè ụnwanyi, nwa angukwadu era mbóku ono. ¹⁸ Oo g'unu pfuru nü Chileke g'ọ tọ bürü l'udzumini. ¹⁹ Kèle teke ono bẹ oke mkpaméhu, eteke aduswee k'eshinu Chileke meru mgboko l'a-dụ; ophu ọ byadu adubaa ọzo. ²⁰ Teke iphe-ehuka ono e-me bẹ Nnajiuphu egbuduru iya mkpirikpu bẹ o tọ dükwa nemadzụ, aa-dzota. Ole o gudewaa iswi ẹhu ndu ophu ọ hotaru g'ephe bürü ndu nkiya gbua ya mkpirikpu.

²¹ “O -duru onye súru unu teke ono l'o wakwa Kéreshi; ọzoo l'o phukwa iya; unu be yekwaru iya ọnụ. ²² Kèle ndu a-nodu adzụ ụka sụ l'ephe bụ Kéreshi; ọzoo l'ephe bụ ndu mpfuchiru Chileke; a-düchakwaa teke ono. Ephe a-nodu emegbaa iphe-ohumalenyi, dugbaa biribiri. Iphe ono a-bucharu g'ephe e-shi dephua ndiphe; mbụ je akpaa lè ndu Chileke hotaru; m'ephe -je l'adụ ike. ²³ Oo ya bụ; g'unu letakwapho enya; eshinu mu vuwaru ụzo pfuaru unu iphemiphe.

Abyabya Abụbu-Ndiphe

(Mat 24:29-31; Luk 21:25-28)

²⁴ “Ole e -rwua mbóku ono; teke ejo iphe-ehuka ono bvuerupho bẹ enyanwu e-jikputa; ọnwa echibuhu echichi. ²⁵ Kpokpode eshi l'igwe dasihụ; iphemiphe, nō l'igwe anmawoo anmawo l'o-sweshihu. ²⁶ Teke ono bẹ aa-humae Abụbu-Ndiphe g'ọ no l'urwukpu egbu nwijinwii gude ike iya, paru eka abya. ²⁷ Oobyaa ezia ụnwu-ojozi-imigwe iya; ephe abya ejee l'iphu; jee l'azụ; jee l'uzo ekutara; jee l'ekicha lè mgboko mgburugburu gibiriri jasị l'eka igwe beru ali beru; je edutakota ndu ọ hotaru.”

Iphe, e gude oshi figu

anwüta

(Mat 24:32-35; Luk 21:29-33)

²⁸ “Sụ-a; unu gude oshi figu nwüa iphe; kèle qobujeru; ọ -mishiwaaya erwua irwu ọphúú; l'a maru lè teke okpomóku ekpoje dlüwaa ntse. ²⁹ Nokwapho g'owa-a dù; teke unu hümäerupho g'iphemiphe ono l'emegbaa;

unu amaru l'o nokpowaa ntse; mbu l'o nowaa g'onu-oguzo. ³⁰Su-a; ge mu gbukwaaru iya unu tororo; ogbo-a taa bvuebekwa; iphemiphe-a emekota. ³¹Igwe l'a-bvukwa; ali abvu; obenu l'opfu, mu pfuru ta abyadu erebuu ire erebuu."

Mboku, oo-buru

(Mat 24:36-44)

³²"Obenu l'o to dudu onye maru mboku, o bu; ozoo teke iphe ono e-megbaa. Mbụ l'uwu-ojozi-imigwe ta amadu iya; ophu Nwa Chileke ta amadu iya. Onye maru iya nu buepho Chileke, bu Nna nwekiya. ³³Unu kwabekwa enya. Unu nwukwaru enya che nche; pfuru nu Chileke; kele unu ta amadu teke oo-buru. ³⁴O du ge nwoke, eje iphe-ozo; bya aparu ibe iya haaru ndu-ozi iya; bya eje keshiaru phē ozi, ephē a-nodu eje l'ehu l'ehu. O be lonye eche onu-abata; o ppushiaru iya ike su iya g'o nwukwaru enya. ³⁵Qo ya bu; unu nwuru enya; kele unu ta amadu mboku, Nnajiphu, nwe unuphu a-lwa. A ta amadu; ?bu l'uzenyashi; to o lechi abali; to o iphe-ohenu; to o l'utsu be oo-bata. ³⁶Qo ya bu; g'o to o byapfutadu unu l'otulupfu l'eka unu eku mgbenya." ³⁷"Su-a; iphe, mu epfurunuu-a be mu epfurunyye. Unu nwukwaru enya!"

Ndu-ishu achị idzu egbu Jizosu

(Mat 26:1-5; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)

14 ¹O ghuduwaa abalị labo; obo Ojeghata erwua; waa obo-iphe aataje buredi, ekoduru ekoko. Ndu-ishu uke Chileke waa ndu eziekemu nođu achokashikpoepho uto, ephē e-shi gude Jizosu l'emya gbua. ²Ephē su: "Ole o to o bükwaru nta-a, aabo iphe-a; a -nonyakwaa o buru ogu eghirigha."

Aawụ Jizosu manu, eshi mkpo lẹ Betani

(Mat 26:6-13; Jon 12:1-8)

³O be ge Jizosu no lẹ Betani; o jee ibe Sayimoru onye ekpenta shi eme. Noo ya; o nođukwadu l'eka ono eri nri; nwanyị lanu gudeephō mgbere, ama ntumatu bata. Mgbere ono be manu, eshi mkpo, ere ire shii, bu manu-nadu jiru ejiji. Nwanyị ono bya akụ-kwofuepho olu mgbere ono bya eworu manu ono wua Jizosu l'ishi. ⁴Ehu ghuahaa ndu haru nođu l'eka ono eghu. Ephē su: "?Bu gunu be e gude emebyishi eguru manu owa? ⁵Manu ono suru g'ee-reta iya iphe, du g'ukporo pangu lę pangu iri gude keshiaru ndu akpa nri." Ephē baaharū nwanyị ono mba.

⁶Jizosu su phe: "Unu haa ya. ?Bu gunu meru g'o gude unu nođu epfuchi iya nchị? ?Unu ta amadu l'o okpobe iphe be o meru mu egube ono? ⁷Ndu akpa nri be unu l'ephe anoy tekenteke; teke dukpoepho unu ree; unu emeeru

phé iphe-oma. Obenu lę mbedula ta abudu tekenteke bę mu l'unu a-nodu.

⁸O iphe, nwanyi-a a-dü ike mee bę o meru ono. O vuwaa ụzo tee ogwéhu mu manu gude kwakobę mu k'a -ta asu teke ee-li mu. ⁹Gę mu gbukwaaru iya unu tororo; iphe, bükpoo ekameka, a saru ozi-oma-a lę mgboko-a mgbu-rugburu bę aa-kojeekwapho akę iphe-a, nwanyi-a meru-a gudeje nyata iya.”

Jiudasu eederu Jizoṣu eye

l'eka ndu Jiu

(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰Jiudasu Isukariyotu, onye lanu l'ime ụmadzu iri l'ębo ono bya atu-gbuia jepfushia ndu-ishu uke Chileke gę ya deru Jizoṣu ye phę l'ęka.

¹¹Ęphe nümae ya pho; ęhu tsöahaa phę ụtso. Ęphe kwee ya okpoga. O chöahaa ụzo, oo-shi deru iya ye phę l'ęka.

Nri-enyashi Ikpażu

(Mat 26:17-30; Luk 22:7-23; Jion 13:21-30; 1Kor 11:23-25)

¹²O rwua l'eswe, abahu l'qbo-iphe, aataję buredi, ekoduru ekoko ono, bu mboku ono bę ęphe egbuje nwatürü qbo Ojeghata; ndu etsoje Jizoṣu su iya: “?Bu awe bę o du ngu g'anyi je edoziaru ngu g'i nodu ria nri qbo Ojeghata obu?”

¹³Q bya ezia ụmadzu ębo l'ime ndu etsoje iya nu bya asu phę: “Unu bahu l'ime mkpukpu Jierúsalemu. Unu -rwuepho ęka ono bę o dürü nwoke, e-vuru ite, mini du byapfuta unu. Unu tsoru iya. ¹⁴Ęka o jenyaaru o bahu; unu je asu onye nwe unuphu ono l'onye eziye unu iphe sürü: “?Denu ęka mu a-nodu mu lę ndu etsoje mu nu ria nri qbo Ojeghata?” ¹⁵Oo-goshi unu ụlo-eli; goshi unu oma ụlo, no lę k'eli iya; mkpuru ono hakpoephə ọsa, e dobechawaru oshi; dozichawaa ya g'o-du; l'a nodu iya ria nri. Unu bahu ęka ono je akwakobetu anyi nri qbu.”

¹⁶Ndu etsoje iya nu tüğbua bya abahu l'ime mkpukpu ono. O buerupho g'o pfuru phę iya bu g'iphemiphe, du. Ęphe nodu l'ęka ono kwakobeahaa nri qbo Ojeghata ono.

¹⁷O be l'uzenyashi; yele ụmadzu iri l'ębo ono swiru bahu l'ęka ono.

¹⁸Ęphe rijeephə nri ono; Jizoṣu su phę: “Gę mu gbukwaaru iya unu tororo; o kwa onye lanu lę g'unu no l'ęka-a bę l'e-deru mu ye l'ęka ndu acho ishi mu; mbükwa onye mu l'iya tükoru eri nri l'ęka-a.”

¹⁹O rwua phę l'obu. Ęphe jihaaa ya nanu nanu su: “?Bu mbedula? ?Too bu mbedula?”

²⁰Q su phę: “G'unu ha unu n'iri l'ębo bę o bu onye lanu; onye mu l'iya yegbabetu ęka l'oba-nri lanu-a. ²¹Abubu-Ndiphe l'a-lakwa g'e deru iya l'ekwo-opfu Chileke. Ole nshioro onye ono, ee-shi l'ęka iya deru Abubu-Ndiphe ye l'ęka ndu acho ishi iya ono. O gogo kakwaru onye ono ree; ọme a ta nwuduru iya ilile.”

22 No iya; Jizosu bya ewota buredi bya ekele Chileke ekele g'ephe eri nri ono bya anyawashia ya bya anugbaa phē bya asu phē: “Unu nggē ria. Owa-a bụ ogwēhu mu.”

23 O bya ewolita okoro bya ekelekwaphe Chileke ekele bya eworu iya nū phē; ephe tuko ngua. **24** O sū phē: “Owa-a bụ mee mu, a gbashiru l'iswi ehu igwe oha. Chileke gude mee mu ono eme g'ogbandzu, shi mu l'eka vuru ire. **25** Sū-a; gē mu gbukwaaru iya unu tororo; mu ta abyakwa angubaa mēe, shi l'akpuru vayinu gbiriri jasú teke mu a-ngu k'ophúú lē mgboko ḥphúú kē Chileke.”

26 Ephe kwechaa ebvu, e gude aja Chileke ajaja; bya ejeshia l'íbvú Olivu.

Pyita a-gō lē ya ta amadū Jizosu

(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34; Jion 13:36-38)

27 Jizosu sū phē: “G'unu hakota bē e-mechaa hakota mu gbala; mbu g'e deru iya l'ekwo-opfu Chileke su: ‘Mu e-chigbu onye eche aturu; g'aturu iya agbakashiju.’ **28** Teke e meerupho gē mu shi l'onwu teta dzuru ndzū bē mu e-vukwaru unu uzo jeshia Gálili.”

29 Pyita sū iya: “Ndu ḥphuu je l'a-hakota ngu; bē ephe a-hakwa ngu; o kwa lē mbedua ta abyadū aha ngu.”

30 Jizosu sū iya: Gē mu gbukwaru ngu iya tororo; “Ntanu-a; mbukwa l'eniyashia bē oke-oku bya ara órà ugbo labo bē i góakwaru ugbo eto l'i ti madū mu.”

31 Pyita kabaa ya epfushi ike sū: “Obetaru e je l'atuko mu lē ngu gbuua; mu ta abyakwa l'aha ngu ililekpo.”

Ndu ḥphuu tuko pfudzuru nno.

Jizosu epfu anu Chileke

lē mgbabu Getusemeni

(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

32 Ephe byarwutaephō l'eka eekuje Getusemeni; o sū ndu etsoje iya nū: “Unu nōdu anqo l'eka-a gē mu je epfuru yeru Chileke.”

33 O duta Pyita waa Jiemuwa waa Jionu ephe swiru tūgbua; meji wata iya akü photophoto; ndzū guahaa ya. **34** O sū phē: “Ha; egube owa! Meji akuekwa mu pho photophoto; mbu lē meji abyakwaa mu atofu. Unu nōdukwa l'eka-a che nche.”

35 O jeribeerupho nwanshiji; o daa kpurumu l'alí wata epfu anu Chileke sū g'a maru: ?oo-kwe g'iphe-ehuka kē nwa teke ono ta abyapfuta iya. **36** O sū: “Nna; Nna; oo ngu bụ onye a-dū ikemekota iphemiphe; nafunu mu okoro iphe-ehuka owa-a! Ole o kwa g'o tó búkwa iphe, dù mu l'uche l'e-me; g'o búkwaru iphe, dù gubedua l'uche.”

37 O byatashia; Pyita phē nōdu ekuwaa mgbenya. O sū Pyita: “Sayi-monu! ?Iku mgbenya? ?Tì dudu ike nwuru enya chefua nche awa lanu?”

³⁸ Unu nwuru enya; pfuru nü Chileke g'o to kwe g'unu nmalahü l'ohutama. Mma nemadzü bę o nođujekpokwaa evushi evuvu ike; obenu le nemadzü l'onwiya bę ike ta adudu."

³⁹ O tıgbukwaa ozo bya ejekwa awata epfu anü Chileke epfukwa iphe-a, o shihawaa pfua. ⁴⁰ O bya alwaphutakwa azü byatashikwa; ęphe nodu ekukwapho mgbenya; kele mgbenya jiru phę enya ejiji; ɔphu ęphe amadu iphe, ęphe e-pfurū iya.

⁴¹ O byapfutakwa phę pho k'ugbo eto; o su phę: "?Unu nökpoepho le mgbenya g'unu no iya? ?Unu nökpkwadaa le nwatüta unme unu ɔbu? O dlüwaa ree nta-a. O rwuwaru. Abubu-Ndiphe bę aabyakwaa ederu ye l'eka ndu eme iphe-eji." ⁴² "Unu gbeshikwa g'anyi je. Unu lekwa l'onye ɔbu, e-deru mu ye ɔbu byaakwaru."

Eegude Jizosu

(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jion 18:3-12)

⁴³ Tobudu iya bu; o gudekwadüa iphe ono l'eka epfu; Jiudasu onye yiıkwa-a l'ümazdu iri l'ebö ono, l'etsoje iya nü-a byawa. Yele igwe oha swiwaru. Ęphe pagbaarü mma mækpo mgborö. Ndu ziru phę nü bu ndu-ishi uke Chileke mę ndu eziye ekemu mę ndu bu ogerenya. ⁴⁴ Onye ono, eme g'o deru iya ye phę l'eka onoya pfwuaru phę iphe, ya e-me g'ęphe gude maru onye ɔphu ɔ bu. O suhawaru phę: "Oo onye mu e-jepfu je etsutsua ɔnu bu onye ɔphu ɔ bu. Unu kpüta iya gude tıgbua; unu eche iya ncree."

⁴⁵ Abyarwuta, Jiudasu abyarwuta; o jepfu Jizosu je asü iya: "Onyibe!" Bya anma iya akpa tsutsua ya ɔnu l'asha. ⁴⁶ Ndu ono je azüpýabe Jizosu; kpüru iya tıgbua. ⁴⁷ Onye lanü, pfuru le mgboru phę l'eka ono miępho mma iya swaramü; gbua nwokoro onye-ishi ndu-ishi uke Chileke; pafü iya nchi. ⁴⁸ Jizosu su ndu byaru iya egude: "?Unu chigbaa mma; chiru mgborö abya mu egude? ?Mu bu onye ana nfü? ⁴⁹ Mu l'unu shikpoo anoduje mboku-mboku l'eze-ülo Chileke; eka mu ezi unu iphe; ɔphu unu egudekpodaaru mu. Ole oo g'iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke mee g'e deru iya."

⁵⁰ Ndu etsoje iya nü tuko parü iya haa gbakashıju.

⁵¹ O dürü nwokoröbya lanü, tsoru Jizosu. Ebe o dudu iphe, o yeru l'ehu; gbahaępho ękwa ɔchaa, ɔ gbaphuru onwiya l'ehu. E meahaa g'e gude iya. ⁵² O parü ękwa ɔchaa ono haaru phę; kwofu gbaru oto gbalaa.

Jizosu no l'iphu ogbo-ikpe ndu Jiu

(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55,63-71; Jion 18:13-14,19-24)

⁵³ Noo ya; ęphe kpüta Jizosu kpüjeru onye-ishi ndu-ishi uke Chileke. Ndu-ishi uke Chileke; mę ndu bu ogerenya; mę ndu eziye ekemu bya

edzugbua. ⁵⁴Pyita nodu etso iya ụzenya ụzenya bya etsoru phē bahụ l'ibe onye-ishi ndu-ishi uke Chileke ono. O je anodu anoo l'eka ndu nche no; nyaahaa ọku. ⁵⁵Ndu-ishi uke Chileke mē ndu ọgbo-ikpe ono g'ephe ha choahaa iphe, ephe a-su lę Jizosu meru; g'ee-shi kpee ya mpfugbu; ophu ọ dudu iphe, ephe húmaru, o meru. ⁵⁶A dükpo igwerigwe gude ibo gbaa ya ekebe; ophu ekebe phē adagbajedu.

⁵⁷Ndu agbeshi dzuhaha ụka sụ: ⁵⁸Anyibedua nümakpooru lę nchi anyi l'eka oopfu sụ: "Mu e-mebyishi eze-ulo Chileke ọwa-a, bụ nemadzụ gu-de ẹka kpua ya-a; l'ime abalị ẹto; mu akpua ọzo, ete egudedu ẹka kpua." ⁵⁹Ophu ekebe phē adakotakwarupho l'ono.

⁶⁰Onye-ishi ndu-ishi uke Chileke bya agbalihu l'edzudzu-oha ono bya ajia Jizosu sụ: "?Tii yedu ọnụ l'iphe, bụ ekebe ọwa-a, ephe agbagbaa Ọgu-a?"

⁶¹Ophu o pfuduru opfu; ọ nökirishiepho nwadoo. Onye-ishi uke ono jia ya ọzo sụ iya: "?Bụ ngu bụ Kéreshi ọbu? ?I bụ Nwa Onye ono, a goru Ọnu-oma nụ ono?"

⁶²Jizosu sụ iya: "Ee; ọ mu bụ iya. E -mecha a bę unu a-humakwaa Abụbu-Ndiphe l'eka ọ no l'ekutara Chileke, bụ Okalibe-Kakota-Ike. Unu ahumakwa iya pho l'eka ọ no l'urwukpu shi l'imigwe abya."

⁶³Onye-ishi ndu-ishi uke Chileke ono woru uwe nkiya zijaas sụ: "?Bụ bahunaa ekebe gunu ọzo bę anyi achokwadu? ⁶⁴?Unu nümawaru epfubyishi, oopfubyishi Chileke? ?Bụ gunu bụ ikpe unu?"

Ephe tuko nmaa Jizosu ikpe ọnwu sụ: "Iphe, gbaru iya nụ bụ ọnwu."

⁶⁵Ephe vüahaa ya ọnụ-mini; woru iphe kechia ya ẹnya; chiahaa ya echachi; sụ iya: "Pfunaa mpfuchiru ọbu!" Ndu nche kputa iya awago iya ẹka.

Pyita ago lę ya ta amadụ Jizosu

(Mat 26:69-75; Luk 22:56-62; Jion 18:15-18,25-27)

⁶⁶Gẹ Pyita nōro l'etezi l'ulo-ikpe ono; onye lanu l'ime ụnwumgboko, ejeru onye-ishi uke ono ozi ghatashia; ⁶⁷bya ahuma Pyita l'eka ọnụya ọku; bya eleee ya ẹnya sụ iya: "I yíkwa lę ndu etsoje nwophu Nazaretu; mbụ Jizosu!"

⁶⁸O gofū sụ iya: "O to dokwaru mu ẹnya! Mu ta amakwa iphe, iipfu." O lufu l'eka ono mbụ Pyita; je anodu l'ọnụ ọguzo. Oke-ọku raa órà.

⁶⁹Nwamgboko ono humakwa iya ọzo bya awatakwa epfuru ndu pfuru lę mgboru ẹka ono sụ phē: "Nwoke-a yíkwa lę ndu etsoje Jizosu." ⁷⁰Pyita gofukwa ọzo.

O nöephō nwanshị; ndu pfugbaru lę mgboru ẹka ono sụ Pyita: "I yi-chaa ya-a. ?Tị bṣudu onye Gálili?"

⁷¹Q wata eri angu sụ gẹ Chileke gbukwaa ya ilu mē ọ -bṣudu ire-lanu bę ya epfu ono; sụ: "Mu ta amakwa onye ono, unu epfu opfu iya ono."

⁷²Oke-oku raa órà teke ono teke ono k'ugbo ébo. Pyita nyata gë Jizosu pfujeru ono sú: “Oke-oku bya ara órà ugbo labo bé i goakwaru ego ugbo éto l'i tì madú mu.” O raahaa ekwa.

Payileti aji Jizosu aji
(Mat 27:1-2,11-14; Luk 23:1-5; Jion 18:28-38)

15 ¹Nchi bohuepho; ndu-ishi uke Chileke; mé ndu bu ogerenya; mé ndu ezije ekemu; mbu iphe, bükpo ogbo-ikpe ndu Jiu g'ephe hakota bya achia idzu; e kee Jizosu egbu bya akpuru iya je eye Payileti l'eka. ²Payileti bya ajia ya sú: “?I bu Eze ndu Jiu?”

Jizosu sú iya: “Ooekwa ngu pho bé o shi l'onu.”

³Ndu-ishi uke Chileke bya epfushiahaa igwerigwe iphe, ephe suru l'o meru. ⁴Payileti byakwa asú Jizosu: “?To dukpodaa iphe, iipfu? ?O kwa l'i nümaru igwerigwe iphe, ephe epfugbaa l'i meru?”

⁵Ophu Jizosu epfuéduru opfu. O tufu Payileti éhu.

Eekpe Jizosu mpfugbu
(Mat 27:15-26; Luk 23:13-25; Jion 18:39—19:16)

⁶Noo ya; o búwaa omelalí phé l'anodu abo Obo Ojeghata ono bé Payileti ahajeru phé onye mkporo lanu g'o la; mbu onye ephe sükpoerupho g'o haaru phé. ⁷O duru onye mkporo lanu, eekuje Barabasu, yi le ndu kwe-furu government ike bya egbukwaapho ochi; a túa phé mkporo. ⁸Igwe oha ono bya bya arwohaa Payileti g'o meeru phé iphe, oomejehawaru phé. ⁹Payileti sú phé: “?Bu gé mu haaru unu Eze ndu Jiu g'o la tóó?” ¹⁰Kele o doru iya énya l'oo énya-pfúrupfurú bé ndu-ishi uke Chileke gude kpútaru iya ya.

¹¹Ndu-ishi uke Chileke ono kpalia igwe oha ono sú phé g'ephe kebeé-kwapho g'o hachiaru phé Barabasu. ¹²Payileti sú phé: “?Unu sükwanuru gé mu mee onye-a, unu suru l'oo bu Eze ndu Jiu-a gunu?”

¹³Ephe túa úzu; sú: “Pfú-gbua ya!”

¹⁴Payileti sú phé: “?Ké gunu? ?Bu gunu bu iphe, dù ejí, o meru?”

Ephe kabakpoo ya arashi ike sú: “Pfú-gbua ya!”

¹⁵Oo ya bu; Payileti chohanaa gé ya mee iphe, dù ikpoto oha ono ree; bya ewonuru Barabasu haa g'o la; kpuru Jizosu nü ndu ojogu g'ephe chia ya échachi. Ephe chichaa ya iphe; o kpuru iya nü phé g'ephe je je akpyabe iya l'oswebe.

Ndu ojogu eme Jizosu sukusuku
(Mat 27:27-31; Jion 19:2-3)

¹⁶Ndu ojogu bya akpuru Jizosu bahú l'eze úlo nnajioha, bu Payileti bya ekukota iphe, bu ndu ojogu g'ephe ha. ¹⁷Ephe bya eworu uwé kpowula-kpowula uswe yee ya bya egude obvu kpaa okpu woru kpube iya;

18 bya ekeleahaa ya ekele ndu ojogu asuje iya: “Ndzü dükwa ngu! Eze ndu Jiu!” 19 Ḫphe gude mgborø kükposhihaa ya ishi; gbuahaa ya ɔnu-mi-ni; gbuaharu iya ikpere l'ali gude akwabø iya ùbvù. 20 Ḫphe meghechaa ya sukusuku ono bya eyefu iya uwe uswe ono; bya eyee ya uwe iya; bya akpuru iya jeshia g'ephe je je akpopyabe iya l'oswebe.

Aakpopyabe Jizosu l'eli oswebe

(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jion 19:17-27)

21 Ḫphe tūgbua bya ahümä Sayımonu nwoke Sayirini, shi ndu-egu phë alwa. Oo ya bu nna Aleğuzanda yele Rufosu. Töbudu iya bu; Ḫphe kebuta nwoke ono g'o vuta oswebe, ee-gude kpø-gbua Jizosu. 22 Ḫphe kpurwua Jizosu l'eka eekuje Golugota, bu iya bu “Okpokoroko Ishi.” 23 Ḫphe woru mée, a gwaru manu-mèru nü iya g'o ngua. Ophu o kwedu iya angungu. 24 Ḫphe woru iya kpopyabe l'oswebe l'eka ono; woru uwe iya kee. Ḫphe tūtaru iya ido g'ephe maru ophu a-dabarü onyenonu. 25 Teke ono, a kpø-pyaberu iya l'oswebe ono bu l'enyanwu agbakota. 26 E dee iphe ono, e boru iya ibo iya ono l'eli oswebe ono, bu iya bu l'o bu “Eze ndu Jiu.” 27 Eka ono bę a kpopyabekwarupho ndu ana nfü umatuzu labo. Onye ophuu nođu l'ekutara iya; onye ophuu l'ekicha iya. 28 Iphe, e dehawaru l'ekwo-opfu Chileke vüa srü: “A gürü iya yeru ndu ejø-iphe.”

29 Ndu aghata aghata nođu ekweru iya une asuje iya: “Hëe! ?Töbudu ngu bu ophu sru l'ii-nwukposhi eze-ulø Chileke; gude ujiku eto kpükwa ya? 30 Nyizetanu l'oswebe ono bya adzoo onwongu.”

31 Ndu-ishi uke Chileke më ndu eziye ekemu pfuaru iya kwaphu kwaphu su: “O dzoru ndu ozo; ophu o dqedunu ike dzoo onwiya.” 32 “Ngwanu ge Kéreshi obu, bu Eze ndu Ízurelu shinu l'oswebe ono nyizeta nta-a; anyi -humakwanu iya; anyi amaru l'o bupho Kéreshi eviya.”

Unwoke labo ono, a kpopyaberu ephe l'iya ono nođu akökwa iya pho ɔnu.

Anwühu Jizosu

(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jion 19:28-30)

33 Enyanwu keerupho l'ishi; nchi jihu l'ali ono mgburugburu; nođ gbi-riri jasü l'enyanwu agbuze. 34 Enyanwu gbuzeephø; Jizosu chia mkpu su: “Eloyi! Eloyi! ?Lema sabakutani?” Bu iya bu: “Chileke mu! Chileke mu! ?Bu gunu bę o gude i haa mu nkinyi mu?”

35 Ndu haru pfuru l'eka ono nüma iya su: “Unu gebekwa; o dükwa g'oo-ku Elayijia.” 36 Onye lanu gbagbua je eworu asancha ophu amije mini woru gwøo le mée-veniga; woru tsebe l'eli oshi, dù ogologo woru nü iya g'o ngua; su g'a maeduru: ?Elayijia a-bya ekufuta iya.

37 Jizosu bya echishia mkpu ike bya atü-buhu unme; o bürü iya anwühu.

³⁸Ekwa, eegudeje gbobuta enya eka aagwaje Chileke, no l'ime eze-
ulo Chileke ono shiepho l'ishi gbaephō ke tararaa jasu l'ali gbajahu ebo.

³⁹ Onye-ishi ojogu ndu Romu, pfuru Jizosu l'iphu teke ono humaephō g'o chiru mkpu nwụihu nno ọ su: "?Unu maru-a le nwoke-a bükwa Nwa Chileke eviya?"

⁴⁰ O dýru ʉnwanyi, nökwaphe ʉzenya l'eka ono ele enya g'ephe maru iphe, eme nü. Meri onye Magudala yi l'ʉnwanyi ono. Meri ne Jiosesu; waa Jiemosu kę nwata yíru iya; waa Salomi. ⁴¹ ʉnwanyi ono shi etso Jizosu bya ejeru iya ozi teke o no le Gálili; mækpowaro ʉnwanyi ozo, tso iya bya Jierúsalemu, nokwaphe l'eka ono ele enya.

Elili Jizosu

(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jion 19:38-42)

⁴²No ya; o rwua ḡe nchi jihuérupho l̄e mbóku, akwakóbeje k'echele
iya b̄u eswe atúta unme; ⁴³Jióséfu, b̄u onye Arimatiya bya abúru onye
nweru énya l̄ogbo-ikpe ndu Jiu, shihaakwapho üzanya leta énya teke Chi-
leke e-goshi l̄o ya b̄u eze; shihukwapho obu ike jepfu Payileti je arwoö
ya g'a haaru iya odzu Jizosu ḡe ya je elia. ⁴⁴O dükpo Payileti biribiri
shii l̄o nwühu-kebewarú. O bya ekua onye-ishi ndu ojogu ono bya ajia
ya: “?Bü eviya l̄o nwühuwaru?” ⁴⁵Payileti númachaephō l̄onu onye-ishi
ndo ojogu ono l̄e Jizosu nwühuwaru; o su Jióséfu g'o jewaro je apata iya
lia. ⁴⁶Jióséfu bya atugbua bya eje anmata ékwa óchaa; bya eje je apaze-
ta odzu Jizosu; bya eworu ékwa nmabéchaa ya; bya eje enyebe odzu iya
ono l'ilu, a túru l̄e mkpuma; bya eswita oke mkpuma swichia onu ilu obu.
⁴⁷Meri onye Magudala waa Meri ne Jiosesu nodu huma eka e liru iya.

Eshi l'onwu teta dzuru ndzu

(Mat 28:1-8; Luk 24:1-12; Jion 20:1-10)

16 ¹O be l'uzenyashi gé nsø eswe-atüta-unme ono bvuerupho; Meri onye Magudala waa Salomi waa Meri ne Jiemušu kë nshii tüğbua jeshia je akpata manu, eshi mkpo, dù iche iche, éphe e-te Jizosu gude kwaa ya. ²O be lë nchi aboħu mböchi Sonde; éphe jeshia l'ilu ono g'enya-nwu wawaru. ³Ephe nođu epfugbaa sū: "?Bükpo onye e-swifuru anyi oke m kpuma ono, nō l'önü ilu ono?" ⁴Ephe jeshia apali ęnya; e swifuwaak m kpuma əbu. M kpuma, eepfu opfu iya əbu pakpooru ęka apaa. ⁵Ephe kwoba l'ime ilu ono; bya ahümä nwokoröbya, nō phë l'ekutara, y eru kpowula-kpowula uwe ochaa. O dù phë biribiri; ndzü guahaa phë.

⁶Onye ono sụ phe: "Ndzụ ba agushi unu. ?Q kwa l'oo Jizosu onye Nazaretu bẹ unu acho; mbụ onye-a, a pfugburu l'oswebe-a? O tetaakwaru dzuru ndzụ ozo! O tọ nöhekwa l'eka-a. Unu byanụ ahụma eka e shi lia ya.
⁷Unu je epfuaru iya ndu etsioje iya nụ waa Pyiṭa l'o vuwaa unu ụzo jeshia Gálili; l'unu a-huma iya l'eka ono, bu iphe, o pfuhawaru unu-a."

⁸Ephe kwofuta l'ilu l'eka ono bya agbagbua lashia. Onu kugbabechaa phę akugbabe. Ehu nođu etekwa phę phę etete. Ophu o dudu onye ephe pfuru iphe ono; ęka ndzụ agu phę.

⁹Jizosu shi l'onzwu tetachaepho lę mboku mbu l'idzu ono; o mee gę Meri onye Magudala vuru uto huma iya, bu iya bu nwanyi ono, o chifuru ejo obvu esaa, shi buru iya l'ime ehu ono. ¹⁰Meri ono tıgbua je epfuaru iya ndu ephe lę Jizosu shi aswije l'eka ephe no ara ekwa iya. ¹¹O pfuchaaru phę l'o dzụ ndzụ; teme lę ya hıumakpooru iya l'enya; ophu ephe ekwedu l'oo eviya.

¹²E mechaas; Jizosu gbaa ugbugba ozo byapfuta umadzu labo l'ime ndu etsoje iya nü l'eka ephe eje l'echiegu. ¹³Ephe lwaphuta azu je epfuaru iya ndu ophuu; ophu ephe ekwekwapho.

**Jizosu egoshi ndu
etsoje iya nü onwiya**

(Mat 28:16-20; Luk 24:36-49; Jion 20:19-23; Ndu 1:6-8)

¹⁴E mechaas; o bya abyapfuta umadzu iri lę nanu ono; l'eka ephe eri nri. O taahaa phę ụta sụ l'ephe bu ndu aboje obu ębo; waa ndu ejo okpoma; kele ephe te ekwetaduru l'iphe, ndu humaru iya nü gę ya tetachaaru dzụru ndzụ pfuru bu eviya.

¹⁵O sụ phę: “Unu jedzuru ekameka lę mgboko l'ophu je epfukashia ozi-oma-a g'onyemonye nıumakota. ¹⁶Onye kwetarụ nü; e mee ya baputizimu bę Chileke aa-dzota. Onye ete ekwedu nü bę aa-nma ikpe. ¹⁷Ndu kwetarụ nkemu bę ee-gude iphe-ohumalenyı ıowa-a hıube ama. Ephe e-gudeje ępha mu achishi ıobvu; gude ępha mu epfu l'olu Unme-dụ-Nso. ¹⁸Ephe -chiتا agwo l'eka; o to dudu iphe, oo-me phę. Teke ephe nguru iphe, egbu egbugbu; o to dudu iphe, oo-me phę. Ephe -byia onye iphe eme ęka l'o-wekoroju.”

**Jizosu alapfu Chileke l'imigwe
(Luk 24:50-53; Ndu 1:9-11)**

¹⁹Noo ya bu; Nnajıuphu, bu Jizosu pfuchaaru phę opfu ono; Chileke wolia ya woba l'imigwe. O je anodu l'ekutara Chileke. ²⁰Ndu etsoje iya nü laa je epfukashıahaa ozi-oma ono l'ekameka. Nnajıuphu nođu eyeru phę ęka l'ozi ono; shi l'iphe-ohumalenyı, ephe emegbaa egoshi l'ozi-oma ono, ephe ezi ono bu l'eka Chileke bę o shi. Nokwa g'o dụ.